

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLEN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmentelen levelek csak ismert kézektől fogadhatók el.

Kéziratok nem adhatók vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyilttérben minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseknel:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Peténél nagyobb, avagy diszkrétivel vagy körrel ellátott hirdetésekért természet szerint minden négyzetcentim. után 3 kr. számítatik.
Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Központi hitelszövetkezet.

A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló új törvény (1898. évi XXIII) szentesítettét kihirdetett, sőt az országos kormány minden lehető elkövet, hogy azt mielőbb életbe léptesse.

Első dolog a központi hitelszövetkezet megalakulása, mert ez fogja támogatni a vidéki szövetkezeteket közhasznú munkájukban. A kisgazda, kisiparos s a társadalom más vagyoni helyzetű elmeinek javát, lételet fogják azok az új szövetkezetek szolgálni. Az állam is rendelkezésére bocsát milliókat, nagy értékű kedvezményeket. Azonban ez az áldásos intézmény csak úgy felelhet meg hivatásának, ha a társadalomnak mindama rétegei, melyek hivatják, de kötelezők is az önszegedelem elvét gyakorlatban megvalósítani s támogatni, feladatuk magasztalan állanak s minden lehető elkövetnek a szövetkezetek mielőbbi megalkotása érdekében.

Fődolog, hogy a központi hitelszövetkezet legyen meg mielőbb s kivált ennek legyen bő tőkésje, mert a vidékieket csak az esetben támogathatja hathatósan és eredményesen.

Alább közöljük a m. kir. pénzügyminister felhívását a központi szövetkezeti alapítványi üzletrészek jegyzése iránt. Melegen ajánljuk ezt a közönség figyelmébe. Nagy nemzeti ügy, a magyarság érdekében kell lépni a társadalomnak s anyagilag is erőssé tenni a hön öhajtott szövetkezeteket. Egyeseknek és testületeknek, magánosoknak és hatóságoknak kötelessége az anyagi helyzet előmozdítását célzó szövetkezetet támogatni. Nem nagy áldozatot kíván ez, de ha mindenki teljesíti kötelességét, hatalmas tőke gyűlhet össze a központi hitelszövetkezetbe s általa a vidékiekbe.

Talán remélhetjük, hogy Zemplén-vármegye és Sátoralja-Ujhely város lelkes közönsége, intézményei s vállalatai sem maradnak el a nemzeti munkától. Reméljük, hogy a társadalom hivatott elemei alapítványi üzletrészeket nálunk is jegyezni fognak, ami szociális kötelességük; kivált pedig a gazdasági egyesület van hivatva a nagy ügyet előmozdítani, de nem kevésbé a gazdagok, a pénzintézetek, melyek épen ezzel tehetnek tanubizonyságot arról, hogy van érzékük a modern kor nagy követelményei iránt s nem tekintik kicsinyes szempontból versengő ellenfélnek a közhasznú intézményt, mely kifejlődésében az ő érdekeiket is előmozdítja.

A vidéki pénzintézeteknek tanuságot kell

tenni elfogulatlanságukról, arról, hogy ők, kik a nép révén s a nép javára léteznek, készek is a nép céljait buzgón támogatni.

Lukács László a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvény értelmében megalakítandó országos központi hitelszövetkezet alapítványi üzletrészeinek aláírása érdekében a következő felhívást teszi kszzé:

A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. évi XXIII. törvények 48. §-a az e törvény alapján keletkezett, vagy átalakult gazdasági és ipari hitelszövetkezetek ügyének előmozdítására és hitelgényei kielégítésére Budapesten országos központi hitelszövetkezet felállítását rendeli el. Hogy az a nagy közgazdasági cél és társadalmi feladat, a mely a szövetkezeti ügy országos szervezésében áll, a törvényhozás szándéka szerint mielőbb a gyakorlati megvalósítás útjára tereltessek, a törvény mielőbb végrehajtandó és az országos központi hitelszövetkezet késedelem nélkül megalakítandó. A megalakítandó központi intézet sikeres működését tetemesen előmozdítja az, ha ez az intézet mindjárt létesülésekor tetemes és országos jellegű méltó alaptőke fölött rendelkezik. Ennek lehetővé tétele végett egyrészt a törvényadta felhatalmazással annak egész terjedelmében élni és a magyar királyi államkincstár nevében egy millió korona alapítványi üzletrészt jegyezni szándékozom, másrészt módját kívánom adni annak, hogy az országnak a törvényhozás szándékát méltányló közönsége az alakítandó országos intézet létesítésénél a maga részét kivége.

Az 1898. évi XXIII. törvények 66. §-a szerint alakítandó országos központi szövetkezet alapítványi üzletrészeire az aláírást ezennel megnyitom.

Egy alapítványi üzletrész a törvényben megállapított legkisebb összegre: 1000, szóval ezer koronára szól. Az 1898. évi XXIII. t.-c.-nek az alapító tagok jogviszonyára vonatkozó rendelkezéseiből tájékozásul a következőket említem: 1. Az alapító tagok a központi hitelszövetkezet kötelezettségeiért csak alapítványi üzletrészeik erejéig felelősek; másrészt a központi hitelszövetkezet vagyonában és jövedelmében csak annyiban részesülnek, hogy üzletrészeik alapszabályszerű visszafizetését s a nyereségből legfeljebb négy (4) százaléki évi osztalék kiszolgáltatását követelhetik. Szavazati jogukat és gyakorlásának módját az alapszabályok fogják meghatározni. Az általuk jegyzett alapítványi

üzletrészek visszafizetésével tagságuk megszűnik. 2. A központi hitelszövetkezet tiszta nyereségéből első sorban tíz (10) százalék a tartalékalapra, további tíz (10) százalék a kötvények külön biztosítéki alapjára, a fennmaradó összeg az alapítványi üzletrészek osztalékára és ennek fedezése után a szövetkezeti üzletrészek osztalékára fordítandó. — A maradék a tartalékalap és külön biztosítéki alap között a közgyűlés által megállapítandó arányban osztandó meg. 3. A központi hitelszövetkezet igazgatóságának tizenkét tagja közül az alapító tagok, a m. kir. államkincstárt ide nem értve, négy tagot választanak az alapszabályokban meghatározott időre. Jegyzéseket elfogadják: Budapesten a magyar királyi központi állampénztár, a budapesti magyar királyi állampénztár (IX. fővámház); Zággyban a királyi állampénztár, egyebütt, a magyar korona országai egész területén, a királyi adóhivatalok, tehát a s.-a.-ujhelyi kir. adóhivatal is. A jegyzés alkalmával minden alapítványi üzletrész 20%-a, azaz kétszáz (200) korona készpénzben a jegyzést elfogadó állampénztár vagy hivatal által kiállítandó elismervény ellenében befizetendő. Az alapítványi üzletrészek többi részének mikor és mily részletekben leendő befizetését az alakuló közgyűlés fogja meghatározni.

A most megnyitott aláírás a folyó év október havának 15-ével le fog zártni s az alakuló közgyűlés lehetőség szerint még a folyó évi októberben megtartani. Az alapítókat az kuló közgyűlésre hirdetmény útján fogom meghívni.

Vármegyei ügyek.

Költségvetés sommázata. Érdekelni fogja a közönséget, ha a vármegyének közgazdasági és gyámhatósági 1899. évi szükségleteiről egybeállított költségvetés rovat-összegeit a következőkben ösmertetjük.

I. Tisztviselő-, segéd- és kezelőszemélyzet fizetése és lakáspénze:	105,560 ft — kr.
II. Szolgazsemélyzet bére és lakáspénze:	7,988 ft — —
III. Szolgazsemélyzet ruházata és lótarási átalánya:	2,573 ft 07 —
IV. Hivatalos helyiségek és fogházak bére:	2,300 ft — —
V. Irodai szükségletek:	9,000 ft — —
VI. Napdíjak és utiköltségek:	7,700 ft — —
VII. Épületek fentartása:	1,373 ft — —
VIII. Egyéb rendszeresített kiadások:	1,750 ft — —
IX. Rabtarási költségek:	100 ft — —
X. Előre nem látott kiadások:	1,250 ft — —
I—X.	139,594 ft 07 kr.

„Szalay Sámuel uram püspöksége alatt.”
Nevezük hát Heteyey Mártonnak. Annyi bizonyos, hogy nagyhirű és tekintélyes, nagy tudományu férfi lehetett.

Történt pedig, hogy ebben az időben II. József császár, mint társuralkodó, tett egy körutat hazánkban. Utja, Tállyáról Szikszóra, a világtól elzárt községünket is érintette. Az ut akkor a mostani „Kopraló” hidhoz vezetett. Ez a hid arról vette nevét, hogy két napig várta ott Megyasszó város érdemes „jobbágy bírája” a tanácsosal és a „nemesek hadnagya” szép lovakon, diszes nemesi bandériommal, de éhen-szomjan. Mikor már a tisztelgők jól kikopalták magukat: sebes futár jelezte, hogy csakugyan jön a „császár”; itt van már a megyasszai határban.

A császár, aki inkább ismeretlenül szeretett megjelenni birodalma egyik vagy másik pontján, hogy mindent a maga valóságában lásson és halljon, ez alkalommal fényes urak és ragyogó öltözötű tábornokok kíséretében utazott — lóháton, de sok uri és podgyász-kocsival.

A fejedelem azzal a jóságos mosolylyal, amely élceiben is jellemezte őt, nézte, hogy mint suhantja meg tisztelgésre, bizony kissé rozsdás kardját „a nemesek hadnagya,” aki anélkül, hogy lováról leszállott volna, lóhátról elkezdte ékes latinsággal üdvözlő beszédét.

Meg kell jegyezmem, hogy a megyasszai „három éves rector” és segédje a „praeceptor” keze alól, akkor, az itteni „scholá”-t végzett

TÁRCA.

II. József császár és a megyasszai pap.*)

Irta: Zombory Gedő.

Tudom én, hogy ha önök közül valaki az én régi, még a csehek építették megyasszai templomomba belépne: hát csak úgy lenézően tekintene végig rajta. Tudom én, hogy a mai izlés szerint nem szép, ócska, régi biz ez; de hát nekem mégis így olyan kedves; úgy vágyom belé, nem tudnék változtatni rajta! — Ennek a nagy, régi épületnek misztikus esendjében, homályában, a templomot körítő várfalak között, a lépteimre — talán nagy titkokat rejtő sirtól fölött — dobogó talaj, nagy idők átviharzott eseményeiről beszél hozzám, s elbeszéléseiben az égő halálhívó lelkek nagy alakjai állanak előm, lelkem elé, és elhosszák a hitért, hazáért üldözött szegény hitfeleim könyeit, jalkiáltásait. Es én ezeket mind összegyűjtöm a szivemben forrássá, amelyből az én szegény népem táplálkozzék a nehéz időben. . . .

Es valamelyik kuruc barátunk, függetlenségért rajongó lelkével, tudom, hogy megbotránkoznék, ha látná ott, a templom száz évnél

* Mutatóba közöljük, az „Adalékok Zemplén-vármegye Történetéhez” c. havi folyóiratunk IV. évfolyamának most megjelent augusztusi füzetéből. Szerk.

vénebb karzatán, azt a kékre festett két kövér kétfejű sast . . . Pedig annak a két szegény madárnak szép és tanulságokban gazdag története van! Kevesen tudnak róla, hát elbeszéltem. Annyi bizonyos, hogy megtörtént. De nem állok jót érte, hogy minden úgy történt, amint itt elmondom. Vállalja el érte a felelősséget, aki nekem elbeszélte, „őreg Kis István” akit ez előtt 30 évvel temettem, el majdnem 94 éves korában. Ő mint gyermek tanuja volt az egésztnek, s édes apjától is sokszor hallotta e történetet. Ugy mondom el, a hogy az őreg nekem elmesélte.

Azt sem mondhatom meg, hogy hívták azt a papot, akiről szól ez az elbeszélés, mert a megyasszai ref. egyház anyakönyveiben, ha keressük, 1778 körül, az elfakult, majdnem olvashatatlan bejegyzések között az igaz nevét, valahányszor lelkészi cselekményről van említés, csak így van tudtul adva az utókorunk: „megeselekdedte a predikátor.”

Mikor én, maholnap 32 éve, ide kerültem Megyasszóra, az „őreg Kis István” igen megszeretett, mert én hosszú élete eseményeit nemcsak végig hallgattam, de le is irtam és erre büszke volt az őreg. Ő úgy emlékezett, hogy Heteyey Mártonnak hívták azt a nagytudományu papot, akivel Megyasszón ez az eset megtörtént. Valami ilyen forma nevet betűztem ki én is egy „predikátor haláláról” szóló feljegyzés-ből, amelyhez oda van írva az is, hogy a Zemplén-vármegyei egyházak „széniora” volt

Ha összehasonlítjuk az 1899. évi szükségletet (139,594 ft 07 krt) a folyó év szükségletével (128,504 ft 67) többlet mutatkozik: 11,089 ft 45 kr, mely többlet abból állott elő, hogy az alispán fizetésénél 300 ft, utiatalányánál 200 ft, — a t. főorvos fizetésénél 200 ft, — a főpénztárosénál 100 ft, — két új szolgabírói állás javadalmazása címén 2000 ft, — egy új tiszti alügyészi állás rendszeresítésénél 1100 ft, — 6 napdíjas pótvavadalmazása címén 2160 ft, — kilenc őrhajdu lakbéremelése címén 180 ft, — az alispáni huszár lakbéremeléseképpen 20 ft, — szolgaszemélyzet ruházatánál 721 ft 45 kr., — irodai szükségletnél 2500 ft, — szegődményesek béremelésénél 108 ft, — sorozási költségeknél 1500 ft s így összesen 11,089 ft 45 krral több irányoztatott elő most, mint előirányozva volt a folyó évben. — A költségvetés tervezete előkészítő tárgyalás céljából a t. vármegye állandó választmányának fog bemutatni.

Kimutatás a Zemplén-vármegyei közkórház 1898. évi július havi betegforgalmáról: 1898. év június hóról ápolás alatt maradtak száma: 25; 1898. év július 31-éig ujonnan felvettek száma: 45; ápoltak összege: 70. — Ezek közül elboesáttatott gyógyulva: 29; javulva: 2; gyógyulatlan: 3; meghalt: 2. — Összes fogyaték: 36. — A hó végével ápolás alatt maradtak száma 34. — Az ezen idő alatt felmerült ápolás-napok száma: 994. — *Schön Vilmos dr. főorvos, Nyomárkay Odón dr. alorvos.*

Állami anyakönyvi statisztika. A sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál (1898. július 30-ától aug. 6-áig) a házasságot kötött: 3 pár; b) kihirdetett: 3 egyén c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 10 esetben; d) elhalálozott: 9 egyén.

Hírek a nagyvilágból.

Bismark Ottó herceg, kit kortársai községesen csak „vas-kancellár”-nak neveztek, valójában pedig tűnő századunknak legnagyobb államférfia volt, aki óriási eszével és akaraterejével megalapította a német birodalmat, július hó 30-án, életének 83. évében, friedrichsruhei kastélyában esendesen elhunyt. — *Vilmos* német császár így szól Bismarckról, „az államművészet legnagyobb mesteréről és rettenthetetlen harcosáról háboruban és békében” a birodalmi kancellárhoz intézett leiratában: „Magas szövetségeseimmel és az egész német néppel gyászolva állok a herceg ravatalánál... hogy az egész világ előtt kifejezzem azt az osztatlan gyászt és hálas csodálatot, amely ma az egész nemzetet eltölti és az egész nemzet nevében fogadalmat tegyek, hogy azt, amit a nagy kancellár és a nagy *Vilmos* császár alkottak, fönntartjuk, kiépítjük és ha szükséges életünkkel vérünkkel megvédelmezzük. Segítsen ebben Istenünk, Urunk!” A herceg holttestét f. hó 2-án kopsorsóba tették, beszentelték és a halottas házában hagyták. Ott marad mindaddig, míg a családi sírbolt elkészül s oda egész esendben fogják áthelyezni. A kopsorsóba zárt hamvakat éjjel-nappal katonaság őrzi. — A szállóigék száma, melyet a hercegről most föllevenitnek, légió, reánk magyarokra nézve azonban egy sem

tanítvány a sárospataki „collegium”-ba egyenesen „diák”-nak ment. Valami jól eső érzés hatotta át a tudományokat szerető fejedelmet, amint itt e félre-eső egyszerű helységben, a miveltségnek ily szép jelével találkozott, s őszinte jó akaratall fogadta a nép hódolatát. Lovával még közelebb jött az éljenző néphez s jó akaratall megkérdezte a hadnagy urat, — a tudomány akkori nyelvén, latinul: — Hol tanult meg latinul? — A megyasszai „schola”-ban. felséges ur! — Tudnak-e itt mások is latinul, olvassák-e a „classicus auctorok”-at? — Mindnyájan, felséges ur! — S ki tanította önöket? — A „rectorok,” cgyk a másik után. Innen három év mulva minden „rector” külföldi akadémiára megy s onnan professzornak. A nemes hadnagy uram előtt Bécs is külföld volt. Onnan ez időben kevesen juthattak odább. Bécs is messze volt akkor. Aki oda akart menni, végrendelkezett. A császár látni akart egy ilyen embert is. Megyasszón a „rector” akkor *Szaplonczay Tamás* volt, máramaros-szigeti születésű, tudományáról híres ifju, aki később, bár kis időre, nagyenyedi professzor lett. Alig félévi tanárkodás után meghalt. Előhívták valahonnan a hátulsó sorból, a bámulók közül „tiszteletes ő kigyelmét.” *Szaplonczay* tudta, hogy *József* császár a francia irodalomnak nagy barátja s legörösebb francia nyelven társalog: elkezdett ezen a nyelven beszélni a fejedelemez.

érdekesebb, mint az, melyet *Bismarck* 1866-ban, a porosz-osztrák a háboru kitorése előtt nagykövetünkkel beszélgetvén röppentett világgá, hogy t. i. „Ausztria helyezze át sulypontját Budára!” *Bismarck* halálának híre rendkívül élénk s fájdalmas részvétet keltett hazánkban is. Ófelsége a király, ugyszintén a külügyminister és a ministerelnök *Vilmos* császárhoz és a herceg fiaihoz intézett táviratokban fejezték ki részvétüket. — Halálával a történelem legnagyobb alakjainak egyike omlott porba s aki egykor Európa sorát igazgatta hatalmas eszének, hatalmas kezének vaserejével, most ott fekszik mozdulatlanul, tehetetlenül halottas szobájában. Híre, neve azonban mindaddig él, míg a világ világ lesz és lesz világtörténelem!

Ferdinánd bolgár fejedelem *Nikita* montenegrói fejedelem látogatására Czettinjébe érkezik.

Spanyolország és Amerika között a békealkudozások annyira előre haladtak, hogy a békekötés rövid időn belül várható.

Hírek az országból.

Szent-István-ünnep. Aug. 20-án, Szent-István napján, a szokott renddel ülik meg Buda várában a nemzeti ünnepet. Az ünnepen *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás pontifikál. Az ünnep reggel hétkor kezdődik a királyi palota Szent-Zsigmond kápolnájában, a honnan a „dicsőség” „szent jobb kéz”-t ünnepi körmenetben viszik át a Mátyás-templomba.

Tély Istvánt, az agg tudóst, ki a görög nyelvnek és irodalomnak évtizedek folyásán át volt híres tanára a budapesti kir. tud. egyemen, előkelő s nagy közönség jelenlétében, mely nagyobbbrészt volt tanítványai sorából gyülekezett össze, f. hó 3-án helyezték örök nyugalomra. Aldás emlékére!

Uj államtitkárok. *Jakabffy* Imre volt főispán a belügyi, — *Schmidt* József dr., az ezredéves kiállitásnak volt igazgatója, a kereskedelemügyi kir. ministeriomhoz államtitkárokká neveztettek ki.

Arany László, a magyar földhitelintézet jogügyi osztályának igazgatója, Arany János fia, jeles író és költő, Budapesten f. hó 1-én váratlanul elhunyt. Ny. b.

A hódolói díszfelvonulás körképe Budapesten megemlítik s tegnaptól kezdve látható.

Külömfélék.

— **Személyi hírek.** Főispánunk őméltósága már napok óta gyöngélekdi s e miatt hivatalos körútjának folytatásában is hátráltatva van. Egészségének jobbra fordultával, aminek mielőbb leendő bekövetkezését kívánjuk s reméljük, őméltósága az e-bényei fürdőbe készül pár hétig üdülni. — *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagys és családja most szerdán Bpestől külön vonaton Ujhelybe érkezett s innen az egész család *Károlyi* László grófnak Radványba, onnan Lászlótanyára hajtatott. — *Andrássy* Tivadar gróf valóságos belső titkos tanácsos országos képviselőt és *Mailáth* József gróf főrendiházi tagot a központi kongrua-bi-

Csakhogy a tudós *Szaplonczay* uram egy beszélt franciául, ahogy *írják.* József császár bámulva hallgatta az előtte ismeretlen nyelvet. — Miért nem mondták ennek a nagy tudományú férfinak, hogy én nem értem a szanszkrit nyelvet? . . . De hát hol van a pap? A pap nem volt sehol. A császár arca elborult. A kálvinista pap nem tartja őt méltónak arra, hogy eljőjön hódolatát nyilvánítani, őt üdvözölni. Behajtatott a városházához. — Hívják elé a papot! Futár, futár után szaladt a paphoz. Nagytiszteletű *Hetyey* Márton uram a szobájában sétálgatva, tollszopókás hosszú száru pipából pőfékelt s morfondirozott. Egyik küldőne, előbb polgár, később mind magasabb-magasabb rangu udvari és katonatiszt hangoztatta: — Nagytiszteletű urat hivatja . . . nagytiszteletű urat türelmetlenül várja a császár. — Jól van fiam! Elmegyek, de most dolgom van. De a pap csak nem jött. A császár pedig perceről-percere türelmetlenebb lett. A harangok még mindig szóltak, a császár azt hitte az ő tiszteletére, s bosszusan szólott: — A harangjait küldi maga helyett! Hallgattassátok el! Réműletől, ijedtségtől volt sápadt minden arc, félelmében elszorult minden szív; senkinek sem jutott eszébe megmondani, hogy egy halottat siratnak azok a szegény harangok.

zottságba, melynek az a feladata, hogy az elégtelenül javadalmazott mindkét szertartásu kat. papság évi jövedelem-arányát rendezze és biztosítsa, — meghívta a vall. és közoktatásügyi kir. minister. — *Dókus* Gyula cs. és kir. kamarást a „Wekerle jótékonsági egyesület” Budapesteni választmányi taggá beválasztotta s erről igen diszes oklevéllel értesítette. — A kereskedelemügyi minister *Hönsch* Dezső kir. főmérnököt, a zemplén-vármegyei államépítészeti hivatal fejét, a Németországban és Hollandiában már eddig létesített apró kockakő-burkolattal ellátott utak s ezzel kapcsolatos egyéb közútügyek tanulmányozására 16 napl időfolyásra kiküldte.

— **Kinevezés.** A vall. és közokt.-ügyi kir. minister *Geöcze* Sarolta állami polg. iskolai igazgató-tanítónőt, kedves földinket, a budapesti II. ker. állami elemi iskolai tanítóképző-intézethez rendelte be.

— **Áthelyezés.** *Pácz* Ferenc honvédhadnagy Egerből az Ujhelyben állomásozó zászlóaljhoz áthelyeztetett.

— **Az állami elemi iskola gondnoksága.** A vallás és közokt.-ügyi kir. minister kinevezte elnökké: *Dókus* Gyulát, — tagokká: *Fejes* Istvánt, *Katinszky* Gézát, *Miklósy* Istvánt, *Meczner* Bélát, *Székely* Eleket, *Kossuth* János dr.-t, *Haas* Bertalan dr.-t, *Rosenthal* Sándor dr.-t, *Reichard* Salamon dr.-t, *Dókus* Lászlót, *Csehy* Pétert, *Jelenek* Adámot, *Csáko* Imrét, *Hornyay* Béla dr.-t és *Hönsch* Dezsőt. — Itt említtük meg, hogy a szóban levő, vagyis székvárosunkban az 1898/99-iki tanévvel megnyitó áll. iskolánál betöltendő 1 tanítói állásra 25 férfi- s a 4 tanítónői állásra 102 (azaz százket) pályázó jelentkezett!

— **Bucusu.** Folyó hó 15-én Nagy-Boldogasszony napja lesz. Ezen a napon tartják az úgynevezett *klastromi* bucsut a piaristák templománál.

— **A honvédség köréből.** Az ez idei ősz nagy gyakorlatok Ujhelyt is fogják érinteni, már t. i. annyiban, hogy nagyobb csapatátvonulások lesznek városunkon. Így, értesülésünk szerint, a szatmári 12-ik honvéd gyalogezred parancsnoksága megkereste a város hatóságát, hogy f. hó 26-tól szept. 4-ig az ezred részére szükségendő hús és élelmi cikkek szállítása iránt a helybeli mészárosok és kereskedők ajánlattételre felszólíttassanak. Ebből azt következtetjük, hogy Ujhely környékén is lesznek a mondott időben ezred- és dandárgyakorlatok, amelynek centruma és végkifejlése a szepességi király-manőveren lesz. — E helyütt megemlítjük, hogy a mi zászlóaljunk Miskolezről az ezredgyakorlatokról már hazatért.

— **Szinészet.** *Tiszai* Dezső szintársulata a jövő szept. hó elején készül ismét Ujhelybe, hogy addig is mig okt. elején téli állomáshelyére, Miskolezra, kell bevonulnia, nálunk is bemutatassa télére kitünően szervezett társulatát. Ha a társulat új erőkkel nem lesz fölfrissítve, valami fényes jövőt a mostani nehéz viszonyok között legjobb akaratunk dacára sem jósolhatunk nekik.

— **Révész Imre jubileoma.** Megemlékeztünk már arról, hogy *Révész* táncitanító Ujhelyben ez évben 25-ikszere nyitott táncanfolyamot. Megemlégettük, hogy ez a jeles táncitanító ez alatt az idő alatt az ujhelyi nagyközönség teljes meglegedését és dicséretét érdemelte ki. Hogy

A fejedelem ott sétált bosszusan, idegesen a templom körül.

E sajátos épület, erős várfallal, bástyákkal, lőrészekkel körülvéve, szabadon, egyedül állott a magaslaton. A husztiba esekék építettek; alatta még fel nem tárt sírbolt. Nem lehet kibontani, mert félt, hogy akkor összeomlanak, bármily erősek is a falak. Hol volt a bejárat, ma nem lehet kitalálni. Még akkor látszottak a régi várakok, s némi nyomai a régi „ároklakók”-nak. Az ott már-már beépült telkeken még most is találnak házmaradványokat, falakat, folyosót, sütőkemencét. A magyar tudományos Akadémia azonban, többszöri értesítés dacára, mégcsak a file botját sem mozdítja rá. Jó távol, de akkor hozzá legközelebb egy nagy ódon épület, a paplak. Ezzel szemben, de túl a patakon, az iskola, a „schola.” Hazánkban e templomot körítő várfalhoz hasonló, tudtommal, csak a nagyenyedi. Áll-e még — nem tudom.

II. József már a déli bástya előtt állott, ahol egy, a templomban máig is őrzött „szakállas puska,” e fiók-ágyu öblös torka a diszlövéséktől még melegen tángott elébe, amikor a pap, *Hetyey* Márton uram, teljes papi ornátusban, vállán palásttal megjelent s mélyen meghajolt a fejedelem előtt.

— Tudja-e, hogy hivatam önt? — Igen felség. — És hívásomra miért nem jelent meg? — Mert velem az rendelkezett, aki mindnyájunknál hatalmasabb ur, akinek hívására mindnyájunknak meg kell jelenni, aki előtt le kell tenni nekem a bibliát, felségednek a koronát.

Folytatás a mellékleten,

az idei
hogy ez
a mozg
a köz
ismeret
dejét n
folyam
baton
is nagy
Révész
nyel é
rászolg
édeklő
különb
tetnek.
akinek
téri K
alig n
kedden
pestre
gében
a Herz
nap v
mütét
meg
éves v
és a l
társul
pedig
denko
Hamv
szülőv
Buko
meste
leány
részv
hó fo
folyó
32 pe
szik,
Az i
ható
mes
várha
Falb
madá
okozi
hideg
Augu
mese
Herla
leme
nagy
lődes
Káro
jóték
legn
ügyl
Izab
riské
A k
Mar
get,
adta
játss
szor
ban
kel
és
oda
a
egy
és
az
szó
ső
na
há
ha
na
ko
ig
ne
ol
m

az ideai tanfolyamra oly sokan jelentkeztek, és hogy ez évben annyi tanítványa van, ezt annak a mozgalomnak tulajdonítjuk, mely megindult a közönség körében, hogy e kiváló, lelkiismeretes és derék tanteremtő jubiláris esztendőjét nagyobb óvációval ünnepelje meg. A tanfolyamot befejező próbából f. hó 13-án, szombaton lesz. Eziránt a próbából iránt már eddig is nagy az érdeklődés, különösen azért is, mert Révész ez alkalomból a szülőket oly eredménynyel és produktummal akarja meglepni, hogy részleglőn a kitüntető figyelemre és meleg érdeklődésre, melylyel iránta mindenkor, de különösen e jubiláris esztendő alkalmából viseltetnek.

— **Halálozások.** Roth Soma, kereskedő, akinek virágzó rőfösüzlete volt a Széchenyi-terti Kollener-féle házban, f. hó 4-én Budapesten alig néhány napi betegség után meghalt. — Még kedden, f. hó 2-án önérejből utazott fel Budapestre, hogy ott bélsavarodás okozta betegségében megoperáltassa magát. A műtétet rajta a Herzl-féle szanatóriumban Korányi tanár másnap végre is hajtotta, de a beteg szervezete a műtét fájdalmait már nem bírta ki és másnapra meg is halt. Az elhunytban, ki még csak 37 éves volt, neje és 3 kis árva a legjobb férj és a leggondosabb apát siratják; a kereskedelmi társulat egyik buzgó tagját, a helyi társadalom pedig egy jószívű és mindenkin segíteni mindenkor kész embert vesztett Roth Somában. Hamvait ma hozzák haza Ujhelybe, hogy itt szülővárosában nyerjenek örök nyugalmat. — **Bukoveczky Margit, Bukoveczky János** szabómester polgártársunknak serdült hajdon szép leánya, e hó 3-án tüdőgyulladásban meghalt. Nagy részvét mellett tegnapelőtt temették el. Ny. b.!

— **A nap hossza** fogytán van már; a múlt hó folyamán 54 perccel rövidültek a napok, a folyó hóban pedig a fogyatkozás már 1 óra és 32 percet tesz ki. Szóval az ősz közeledése látszik, holott ez évben még alig volt nyarunk. — Az időjárás szerint augusztus hóban is várható egy pár zivataros nap; de általában kellemes derült idő, a hó derekára pedig nagy hőség várható. — Egyébként pedig a viharproféta, Falb, ezeket jövendőli: Augusztus második harmadában nagy országos esők fognak hűvösséget okozni, míg augusztus harmadik fele kezdetben hideg, később azonban feltűnően meleg lesz. Augusztus 31-ike lesz az egész év legveszedelmesebb kritikája napja.

— **Hírek Rank-Herleinből.** Rank-Herlainy fűrdő vendégei a múlt hó 30-án igen kellemesen töltötték az estét. A szinkórré átalakított nagyteremben szépszámu közönség nagy érdeklődéssel élvezte a Nyomárkay Irén k. a. és Turner Károly segédjegyző közreműködésével rendezett jótékonycehu műkedvelő előadást, mely sikerét legnagyobbbrészt Leybold Adél urnőnek, Soós Pál ügybuzgó fűrdő-igazgató művelt leányainak, Izabo és Jolán kisasszonyoknak és Semsey Mariska m. kir. operatőreszűnek köszönheti. — A közreműködők közül elsősorban Nyomárkay Margit k. a. zongorajátéká buvólte el a közönséget, játszott magyar darabokat precizen és érzéssel adta elő. A „Hipnozis“ dialogot igen kedvesen játszották Klupathy Iza és Markó Adél kisasszonyok. Rockenstein Lajos szépen szavalt

— A császár összevonta szemöldökét, hangjában a harag dörgött.

— És ki az a hatalmas ur?

— A halál, felséges ur; nekem temetnem kellett...

A császár arcán ebben a percben a bámulat és megdöbbenés tükröződött. A másik percben oda lépett a paphoz s jobbát nyújtá. Szemeit a földre szegezte s alig hallhatóan suttopta:

— Igaza van. Az élők várakozhatnak egyik a másik után; de a halál nem vár senkire! Majd karját a papéba oltá, s a templom és egyház multjáról kérdezősködött.

A lelkész hévvel tárta fel a multat, hogy az egyház mennyi üldözésnek volt kitéve, hány-szor vették el a reformátusoktól a templomot, sőt hogy a reformátusok, bár „Megyasszón mag-nak sincs egy pápista“, évenként bizonyos egy-házi adót fizetnek az egri káptalannak.

— „Nem sokáig lesz így!“ szolt a császár határozottan.

Alig vették észre, hogy a paplak előtt állnak. A lelkész kissé szégyenkezve dadogta:

— Felséges uram!... szegény hajlékom...

A császár közbe szólott jószágos mosolylyal.

— Igaza van!... Rég akarok látni egy igazi kálvinista papi lakást.

A fejedelem belépett a papi lakba. Körül-nézett s önkéntelen szolt:

— Minden olyan egyszerű, de olyan tisztá, olyan tiszteletet gerjesztő.

— Szegények, lenézettek vagyunk még most is!

Petőfi „Boldog érzet“ című költeményét. Szépen adta elő Turner Károly a „Cremonai hegedűsből“ a hegedűszólót, a miért bõ taps volt a jutalom. Pósa „Egéreincogás“ című vigjátékát igen jól adták elő Leky Stefánia, Csák Kornélia és Zimmermann Ida k. a. valamint Boekenstein Lajos, Ember István és Demko Oszkár. Nagy derűtség között adta elő Zimmermann Lajos a „Tót táncmester“ c. monologot. „Az elveszett esők“ e. költeményt igen kedvesen szavalt Rottenberg Margit k. a. Igen jól adta elő a magyar dalokat cimbalmon Markó Adél k. a. cigányneői jelmezben. Legvégül egy cigánylakodalmat ábrázoló élőképet mutattak be az összes szereplők. Az előadást kora reggelig tartó tánc követte. **Jelenlévő leányok:** Soós-nővérek, Szomráky Aranka, Leky-nővérek, Csák Kornélia, Sumegh Vilma, Cserszky Olga, Kállay Emilia, Vladár Erzsike, Rakovszki-nővérek, Beráts Gizella, Ladomérszky Mariska, Juhász Ilonka, Müller Emma, München Blanka és Lenke, Bánó Riza, Alexander-nővérek stb. **Asszonyok:** Soósné, Szomrákyné, Klupathyné, Sumeghné, Csákné, Lekyné, Liebholdné, Beresiné, özv. Ladomérszkiné, Demeckyné, Szilágyiné, Zimmermanné, Vladárné, Juhászné, Keresztesyné, Rakovszkyné, München Aurélné, ifj. Kochné, Vasné, Rottenbergné stb. — A júliusi kedvezőtlen időjárás következtében ez idén a vendégek létszáma esékélyebb, mint a múlt szezonban. Az eddig itt időző és időzött vendégek száma mégis megközelíti a négyszázat. Ezek közül itt a névsorból csak néhányat említünk, u. m.: Mailáth József gróf és családja Perbenyikről; özv. Brezanóczy Béláné és unokája Gaizler Géza báró, Juhász Jenőné és családja, Brünner Károly es. és kir. kapitány, Gold I. földmívelési min. számtanácsos és családja, Késmárky Géza földmívelési min. irodatiszt, Semsey Kálmán rendőrfogalmazó s családja és Kail Antal dr. kir. táblai jegyző neje Budapestről; Hohenauer Ignác dr., a „Pannonia“ szerkesztője és még más előkelő családok Kassáról. — Nagy hasznára válik a fűrdőnek a múlt évben nagy költséggel készített és az „Andrássy-forrás“ból eredő vízvezeték, amely a vendégeket kitűnő kristálytisza ivóvízzel látja el. A páratlan nevezetességű gizer, melynek most is sok bámulója akad, már csak 12—14, s ritkán 16—18 órai időközökben és 8—10 perenyi időhosszal szokik. — Hir szerint a fűrdőnek szeptemb. elején két magas vendége lesz; akkor ugyanis **Darányi Ignác dr. földmívelésügyi miniszter Darányi Bela** országos jószágigazgató kíséretében hegyaljai utjáról ide is kirándulást fog tenni. — A fűrdő-igazgatón kívül Zehula Ferenc irodatiszt is fűrdő-igazgatóként működik a fűrdővendégek kielégítésére. A fűrdő jövőre a **Rank-Püred** nevet fogja fölvenni.

— **Halálozások.** Özv. Gracia Lajosné szül. Retteghegy Mária, Retteghegy Mihály, Retteghegy Bertalan, s özv. Radványi Lajosné szül. Retteghegy Otília úgy a maguk, mint gyermekeik s az összes rokonság nevében szomorodott szívvel tudatják, hogy édes anyjuk, özv. retteghegyi **Retteghegy Istvánné**, született **Kláray Erzsébet** f. hó július 28-án 90 éves korában elhunyt. — Vehécz, 1898. július 28. Emléke legyen áldott, síri álma édes!

— „Nem sokáig lesz így!“ felelte a császár. Aztán egész bizalmasan szolt:

— Tiszteletes atyám! Látom, hogy maga nagy tudományú és miveltsgü férfi; nem volna kedve helyzetét jobbal felelerélni, a hol nagy tehetségeit is hasznosabban érvényesíthetné?

— Gyönyörűségem nekem az én Uram Jézusom igája!... Nem akarok én más lenni, mint szegény kálvinista pap... Hanem volna egy hódolattal teljes esedezésem...

— Igen! Kérjen tőlem valamit. Mit kíván?

— Egy tornyot szegény templomunk mellé — felséges uram! — S evvel átnyújtotta a már előbb benyújtott, de visszautasított folyamodást.

A császár elmosolyodott, s átvette a sokat utazott papirt és ezt írta rá — „Fiat voluntas tua“, (Legyen meg a te akaratod) és ismert szép hosszúság betűivel aláírta nevét...

II. József császár két év mulva átvette az uralkodást s 1781. december havában közzé tette a „türelmi parancsot“. Ennek folyamánya az 1790—1-iki 26-ik törvényekkel, amelyben országunk rendei s a jó **II. Lipót** király letették egyházi szabadságunk alapkövét. Ki tudja, hogy a szegény megyasszai pappal való találkozására és beszélgetésére is nem volt-e befolyással uralkodói nemes elhatározására?

Most már ugy-e megértik önök hogy az akkor épült templomi karzaton miért van ott az a két példány kétfejű sas?

S ugy-e kibékülnek velem?...

— **Gyári munkások áthelyezése.** A magyar államvasutak ujhelyi javító műhelyéből mintegy száz munkást áthelyeztek Debreczenbe, a hol egy nagyobb főműhelyt építettek. Az áthelyezettek közt van körülbelül hatvan családos ember. Különösen a háztulajdonosokra, kereskedőkre és iparosokra hat ez a tömeges és váratlan áthelyezés anyagi tekintetben oly érzékenyen, amit sokáig fognak megsínyleni.

— **Talált gyermekhulla és csontváz.** F. hó elsején, a Palotás-utcai Nyomárkay-féle funduson, ahol most házépítéssel foglalkoznak, a pócegödörben egy gyermekhullát találtak. A törvényszéki vizsgáló bíróság a hullát felbon-tatta s így megállapították, hogy az egy halva született hat hónapos idétlen gyerek hullája volt. Büntettről tehát nem, csak kihágásról van szó ez esetben. Az anyát kipuhatolni eddig nem sikerült. — E hely szomszédságában, Nyomárkay Odön dr. udvarában, a trágyagödör ásása közben egy férfi, éspedig a csontok után itélve, erőteljes nagy férfi csontváza került napvilágra. A csontok mállása után itélve, legalább száz esztendeje pihenhetett a most megbolygatott porhüvely a földben. Így tehát hogy miként került az az említett helyre, örökké titok marad. (250 évvel ezelőtt azon a tájon temető volt. Szerk.)

— **Lopások és betöréses kísérletek.** Folyó hó 2-ikáról 3-ikára menő éjjel ismeretlen tettesek Schweiger Sándor Papsor-utcai és Schweiger Ignác Kossuth-utcai lakásába próbálták behatolni, azonban a házbéliek észrovevén őket, megugrottak. Több szerencséselvetetek látogatást ugyanazon az utcán a **Szepessy** honvéd főhadnagy udvarában, a honnan egy nagy üveg ecetet, — továbbá a konyak gyár udvarában, a honnan a nyitott pincéből több darab ruhaneműt loptak el. A rendőrség nyomozásának adatai szerint a tolvajok, minden valószínűség szerint idegen cigányok voltak, azonban eddig még kézre nem kerültek.

— **Kisapok helyett kisiparosok.** Lapunk múlt számának **Különfélék** rovatába, a M.-Laborezról érkezett „Nyári multság“ c. tudósításba, derűtséget keltő sajtóhibát eszutatott a szedőszekrény koboldja, aki, ha személynék egy tetszik, megréféll mindenkit, a német császartól kezdve le a m.-laborezi kisiparosig, sőt Krisztustól le a kalaposinasig. Így történt, hogy a rámutattuk helyen, ahol így kellett volna lenni: M.-Laborez és vidéke intelligenciájának mulat-ságán ott voltak nagy számban a **kisapok** is, — a kobold **kisiparosokat** szuggerált a betűszedő kezébe. — Itt még nincs vége. Egy kisap igen mérges levélben figyelmeztetett bennünket a sajtóhibára, hogy t. i. ők nem kisiparosok, hanem kisapok. A kobold ő maga a nagy hibáért nem kérhetvén a kisaptól bocsánatot, helyette mi mondjuk el a „szánom-bánom“-ot — egyébként pedig megjegyezzük, hogy szellemi értelemben a pap is iparos, ergo: a kisap kisiparos, tehát koboldunk a jelen esetben csak formai hibát művelt, a mi tartalom tekintetében kimagyarázható és menthető. Különben pedig hasonló hibáktól — amiket az ég távoztasson — hogy korrektorunk örízkezdjék: kegyvesztés büntetésének a terhe alatt utasítottuk. Tehát legyen béke és megnyugvás M.-Laborezon és környékén, fent és lent, az akaratlanul ejtett bolondos sajtóhiba miatt!

— **Gyakorlati tanfolyam Ujhelyben.**

A m. kir. posta- és táviróigazgatóság lapunk utján is tudatja, hogy a posta- és táviró hivatalnál kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI. fizetési osztályban 500 fttól 700 fttig emelkedő évi fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t. c.-ben megállapított lakpénzilletményekkel (300,- 200,- 180,- 150 ft. — Szerk.) javadalmazott posta- és táviró segédtiszték kiképezésére, f. é. **szeptember hó 15-től kezdve** hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamot nyitok Sátor-alja-Ujhelyben. — E tanfolyamra hallgatókul főlvetetnek a) első sorban az 1873. évi II. t. c. 5-ik §-a értelmében kisebb hivatalnokai alkalmazatásra igényjogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek; b) postamesteri, vagy kiadói minőségben szolgáló oly férfiak, a kik a gimnázium, reáliskola, vagy polgári iskola negyedik osztályát, avagy ezekkel egyenlő rangu más iskolák megfelelő osztályait sikerrel elvégezték; — c) ugyanezzel az iskolai előképzettséggel bíró és 18-ik életévüket meghaladott más férfiak, végül, ha ily pályázók kellő számmal nem jelentkeznek, — d) a fenti iskolai előképzettséggel rendelkező 16-ik életévüket betöltött ifjak is. — A felvételre megkivántatik továbbá annak igazolása hogy folyamodó: 1. a 35. élet-évet még nem haladta túl, 2. magyar állampolgár, — 3. feddhetetlen előéletű, — 4. a posta- és táviró szolgálatra testileg is teljesen alkalmas, mely utóbbi körülmény közhatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó. — A tanfolyamok hallgatói beiratás és tandíj fejében 10 (tiz) forintot kötelesek fizetni, s ezen díj lefize-

tése alól csak az igazolványos katonai altisztek mentetnek fel. — A tanfolyam szabályszerű levezése és az előírt szakvizsgálat letétele, után a hallgatók posta- és távirósegédtségi állásra képesítést nyernek, illetve a posta és távirósegédtségtisztjeltek létszámába felvételnek s magatartásukhoz és hasznavehetőségükhöz képest posta- és távirósegédtsékké nevezetnek ki, a d) pont alatt említett hallgatók azonban kinevezetésre csak 18-ik életévük betöltése után számíthatnak. — A kik ebbe a tanfolyamokba be lépni óhajtanak sajátkezűleg írt, születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket *f. évi augusztus 31-ig*, és pedig a már közszolgálatban állók rendes előjárásúknak utján, a többiek pedig az illető szolgabírói, vagy polgármesteri hivatal útján a kaszai posta- és táviróigazgatósághoz nyújtják be.

A „Zemplén” fekete táblája. Egy idegen írja nekünk nagy megbotránkozással, hogy bámul Ujhely város köztisztasági viszonyain, melyek a még egészen elemi követelményeken is alul maradnak. E napokban az úgynevezett „Magyar nemzeti csárdához” c. korezmából a szennyvizet moszdótálakkal hordta a tro-tórra s zúdította a közönség közé egy magyarul nem tudó, korezmáros-forma egyéniség s e piszkolás ellen tiltakozó közönségre a legékeltlenebb zsidójargonban káromgott. Ajánljuk ezt a szennyező helyet a rendőrség figyelmébe; gondoljuk megfigyeli s érdeme szerint nyaka közé legyint az utcarondítónak. Az ilyen korezmát be kellene egyszerűen zárni.

A központi kávéház volt tulajdonosa, Mezei Mátyás, egészségi okokból megváltik S.-A.-Ujhelytől. Sajnálattal emlékezünk a törekvő s a közönség igényeit mindenkor hiven teljesítő előző kávéháztulajdonosról s kívánjuk, hogy az élet legrágább kincsét — egészségét — mielőbb nyerje vissza.

A lőcsei m. kir. áll. főreáliskola igazgatósága közhírré teszi, hogy őfelsége közei látogatása alkalmával az intézet tantermeiben az ottani kir. törvényszéket helyezik el s így a jövő tanévben a rendes tanítás csak szeptember 22-én kezdődik. Ezt megelőzően szept. 19-én lesznek a különféle vizsgálatok, a közbeeső napokon pedig a beírások. — A főreáliskola közelebből átköltözik most épülő szép palotájába, hol az eddiginél jóval nagyobb számú növendéket fogadhat be. — Az igazgatóság.

Gyilkosság. Július 31-én éjjel Szeged Longon Rácz József ottani illetőségű fiatal embert és besorozott ujoncot Rulf József 35 éves szegi-longi lakos malom-munkás személyes bosszúból oly annyira összeszurkálta, hogy a boldogtalan fiatal ember még azon az éjjelen meghalt. *Füzesséry* Odón a tokaji járás főszolgabírája aug. 1-én reggel Tolcsvára utaztában Szeged-Longon értesült az esetről, és arról is, hogy a gyilkos, aki már egy ízben követelt el emberölést, hajnalban a Liszka felé vezető országon megszökött. A főszolgabíró bérkocsiján azonnal utána hajtattott és Vámos-Ujfalu közelében a gyilkost utól is érte és letartóztatván a liszkai esendőőröknek adta át. A tettest a s.-a.-ujhelyi kir. ügyészséghez bekísérték.

A kegyelet. Az a nép érdemli meg a jövőt, amely megbecsüli multját. A népek legnagyobb erénye a kegyelet, melylyel a mult örömei és szenvedései, történeteik korszakos dicsőségei és megrázó katasztrófái, vezérlő nagyjaik iránt viselkednek. Az öröm vagy bánat, mely egy-egy nevezetes évfordulón visszaemlékezést ébreszt az utódokban, egy-egy bizonyítvány arról, hogy ez a nép megérdemelte a mult dicsőségeit és okulni akar a hajdan csapásain. A monumentális, avagy a legkisebb emlék is, melyet az évfordulót ünneplő kegyelet emel, egy-egy diadaloszlopa annak a nemzedéknek is, mely az emlékre összeadta filléreit, rászentelte tudását, művészetét. Nevezetes évforduló a magyarnak a most folyó év is. S a nép nem volt érzéketlen, mikor ünnepelni kellett félszázad előtt lefolyt küzdelmét és alkotmányos jogainak törvénynyé, élő válóvá váltát. Lelkesen és áldozattal ünneplte a nemzet s itt és ott kisebb-nagyobb emlékeket emelt az évforduló örömeire. — A kegyelet nyilatkozik meg mindez emlékekben, kegyeleltre oktatják a jövő nemzedéket. — Leghatmasabb emléke ez évfordulónak az az óriási csatakép, melyen magyar és lengyel művészek jelesei dolgoztak egy esztendőn át. Esetjeiket a mult szellemének ihletése vezette és a mű, melylyel megörökítették a szabadságharc egyik legszebb diadalát, amely kegyeletes célzatában, épp oly művészi a kivitelben, buzditó, lelkesítő, tanulságos. Az ország szívében, a fővárosban áll a kép, mielőtt külföldi vándorútjában hirdetének dicsőségünket, jelképeül annak, hogy a kor neve, melynek emlékeztetője minden magyar szívnek kellős közepén van bevésve. Idegen országok fia nemetek, franciák, olaszok s mind, kik átutaznak Budapesten, elragadtatással szólnak erről a képről s nem győzik dicsérni azt a nemzetet, mely szabadsága bajvivóinak már egy félszázad multán is ilyen hatalmas emléket készít. Mennyivel többet lát e képen a magyar, melyen testvéreivel

találkozik, aki tudja kije-mije volt a sok jeles, kik a képen megörökítették. Bizony mindannyiunk dicsősége a *Bem-Petőfi körkép*, mert mindnyájunk nevében emléke a szabadságharcnak és a félszázados évfordulónak.

A sertésvész ellen igen jó hatásúnak bizonyult orvosságot talált fel *Szernyák János*, a Széchenyi gróf és Társa abarai uradalmának intézője. Az orvosság, írja tudósítónk, ha kellő időben veszik használatba, *biztosan gyógyít*. Az 1896. évben Abarán több száz darab sertés pusztult el sertésvészben, míg az uradalomnál — bár az állatorvos a sertésvész jelenlétét ott is konstataálta — *egy sem esett el*. A községben is már többen kipróbálták az orvosságot s mindenütt jó hatásúnak bizonyult. Aki a Szernyák János-féle orvosságot hatásáról meggyőződni kíván, forduljon nevezetűhöz (Abara, u. p. Málca), ki bárkinek és bárhová ingyen és portómentesen küldi kellő mennyiséget, ha a sertések létszáma vele közöltetik s a sertésvészt az állatorvos megállapította. Használati utasítást a feltaláló az orvosság megküldésekor szívesen ad. *rl.*

Tűz. Tolcsváról írja levelezőnk: F. hó 2-án a Lóger-után elhelyezett szalmakazlak egyike, valószínű hogy az ott futkározó gyermekek gondatlansága következtében, tüzet fogott, s mert segíteni nem lehetett, teljesen le is égett. A tűz tolvaterjedését a tűzoltóság meggátolta.

Terjesztik-e a könyvek a fertőző betegségeket? *Lion*, francia tudós, tett erre nézve legújabb vizsgálatakat, amikből kitűnik, hogy a könyvön levő fertőző esiráknek némelyike gyorsan, 1 $\frac{1}{2}$ nap alatt, magától elpusztul. Idegen esirák, u. m. a kolera, influenza, tüdőgyulladás mikrobái ellenben s a gennyedést okozó bakteriumok, valamint a tüdővész, tifusz, lépfene bacillussai a könyvön több héten át is életben maradnak és fertőző képességgel bírnak. A levélbélgyegek bekenet oldala valószínűleg bakteriumtenyésztő anyag, mert a ragasztó szeren bőségesen szaporodnak a legkülömbözőbb bakteriumok. Célszerűtlen tehát az a rossz szokás, hogy sokan a nyelvükkel nedvesítik meg a levélbélgyegek. Hasonlóképpen nem ajánlatos a könyv* lapjainak forgatásánál az ujjakat megnyálalni; célszerű továbbá piszkos könyvek olvasása után a kezeket mindjárt megmosni és egyáltalán óhajtható a szennyes könyvek kerülése. Óhajtható lenne, hogy a könyvtárakban levő piszkos könyvek ujjakkal pótolassanak, sőt Amerikában annyira mennek az óvintézkedésekben, hogy a könyvtárakból kiköleszött könyveket nem teszik vissza addig a könyvtárba, míg fertőtlenítő eljárásnak nem vetik alá.

Az ungvári kir. bábaképző-intézetben az őszi tanfolyam szeptember 1-én kezdődik s öt hónapig tart. Egy tanfolyamra 30 tanítványnál több nem vétetik fel. A felvétel a jelentkezés sorrendje szerint eszközöltetik. A felvételhez szükséges okmányok: a) keresztlevél, b) erkölcsi bizonyítvány. — Kisebb községekbe törekvő növendékek az illetékes közigazgatási hatóság előterjesztésére 20—30 ft. készpénzsegélyben s esetleg tandíjmentességben is részesülhetnek. Ezenkívül használatra kaphatnak egy — az illetékes község tulajdonát képezendő — felszerelt baba-táskát. — Bővebb fölvilágosítást nyújt, ha ez iránt megkeresetik, az ungvári bábaképző-intézet igazgatóságát.

Talált aranykarperecz. Egy arany karperecz találtatott. Igazolt tulajdonosa *Schmidt Lajos* rendőrtanácsostól átvetheti.

30 évi fennálló cukrászda, egyedül álló egész környéken, családi viszonyok miatt összes berendezéssel azonnal eladó cím a kiadóhivatalban.

Időjósolat augusztus 7-ére. Derült Százaz. Meleg.

Nyersselyem básztruha

S fnt 65 krtól 42 fnt 75 krig teljes öltönyhöz való kelme — Tussors és Shantung-Pongees, való mint fekete, f. h. és színes Henneberg-selyem 45 krtól, 14 fnt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövésű és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámentesen valamint házhó szállítva, **mintákat pedig postafordultával** küldenek: **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító **selyem-gyárai Zürichben.**

— Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélgyel ragasztandó. — 3.

Irodalom.

Az **„Adalékok Zemplén-vármegye Történetéhez”** c. havi folyóiratunknak ez évi 8-ik (augusztusi) füzeté a következő tartalommal jelent meg: 1. Zemplén-vármegye történelmi földrajza. (VII. közl.) Irta: *Dongó Gy. Géza.* — 2. Zemplén-vármegye politikai és helyrajzi ösmertetése. (32. f. közl.) Fordította: *Matolai Etele.* — Történelmi jegyzetek Zemplén vármegyéről. (31. f. közl.) Ford: *Dongó Gy. Géza.* — 4. Sárospatak város és vára történetéhez. (III. közl.) Irta: *Soós Elemér.* — 5. Zemplén főispánjainak sorrendje. (I. közl.) Ford: *Dongó Gy. Géza.* — 6. Szirmay András naplója. (28. f. közl.) Közli: *Karsa Fe-*

renc. — 7. A piaristák Zemplén-vármegyében. (6. f. közl.) Irta: *Hudra János.* — 8. Történelmi és földrajzi adatok Csertész községről (3. f. közl.) Irta: *Sztavrovsky Gyula* 9. Kossuth Lajos „Jelentése.” Irta: *Paszlavszky Sándor.* — 10. A Bukócz-hegyi monostor története. (I. közl.) Irta: *Unghváry Ede.* — 11. Vármegyénk 1801-ben a borhamisítók ellen. Közli: *Kemechey János.* — **Levelesláda:** 12. Arpádkori adatok Olasz-Liszka történetéhez. Ford *Horváth K. Vince.* — 13. Garay Miklós nádor itéletlevele. Közli: *Dongó Gy. Géza.* — 14. Egy adat Tolcsva történetéhez. Közli: *Fodor Jenő.* — **Tárca:** 15. II. József császár és a megyesszai pap. Irta: *Zombory Gedő.** — 16. A szerkesztő póstája. — **Függelék:** 17. A gróf Andrássy-család nemzedékrendi táblázata. (I—III.) Összeállította: *Doby Antal.* — Az „Adalékok” előfizetése egy évre (12 füzetre) csak 2 ft 40 kr. *Melegen ajánljuk mindenkinek, akit vármegyénk viszontagságos története érdekel, főképpen pedig ajánljuk a községek figyelmébe, annyival is inkább, mert ebben az évfolyamban kezdetét vette az egyes községeknek külön-külön történelmi és helyrajzi ösmertetése is.* Kövessék e tekintetben a t. jegyzőségek N.-Azar, Bánóc, Bély, A.-Bereczki, Czigánd, Gálszécs, B.-Kisfalud, Lelesz, O.-Liszka, B.-Szentés, Sajó-Hídvég, Mád, M.-Zombor, Erdő-Bénye, Tokaj, T.-Szada, H.-Németi, Homonna, Ond, Rátka, Golop városok és községek példáját, kik a képviselőtestületek elhatározásából megrendelték az „Adalékok”-at és már be is léptek t. előfizetőink sorába.

„Magyar államszámviteltan” címen *Molnár István* dr., budapesti jözsefvárosi gimn. tanár s okleveles államszámvevő, két kötetes munkát írt, főképen a számtisztai szakvizsgálatra készülő magántanulók számára. Eddig nincs külön intézet, vagy tanfolyam az államszámvevők számára, a hol azok szakszerűleg kiképezetnének, mint például a vasutasok, vagy postások. A leendő számtisztek a budapesti egyetemen hallgathatnak ugyan számviteltant; de ott 650 jogászszal lévén összezsufolva, a gyakorlati előkészülést igénylő tárgyban nem igen viszik sokra. A szerző ezeknek igényeire szabta kézi könyvét, amely a nagy anyag utvesztőjében a jó iskolakönyv világosságával tájékoztat. A könyv első része a bevetés, általánosan tájékoztat adatkot nyújt. A második része a köz- és államgazdaságban használatos számszéki fogalmakat írja körül, a harmadik és negyedik rész a közjog, illetőleg a pénzügyi jog köréből közli a tárgyhöz vágó fogalmakat, végre az ötödik rész, a mű dereka, a vagyonnevelés és elszámolás módszerét közli világosan és részletesen. Ez a világosság és részletesség következménye annak, hogy a szerző azoktól a miniszterektől, a kiknek tárcája körében jelentősebb állami vagyonszereket kezelnek, engedelmre kért a kezelésnek s elszámolásnak a helyszínen való tanulmányozására és végig is járta az összes állami és törvényhatósági vagyonnevelő hivatalokat s így csakugyan magából az élő gyakorlatból írta ki könyvét. Az állami számvevőszékhez is, hasonló engedelmre nyerve, bejárt és kivált annak főkönyvét — az egész állami gazdálkodás foglatját — apróra megismerteti. Röviden, világosan, értelmesen ír; megérzik rajta, hogy tiszta itélettel és alapos tárgyismerettel dolgozott. De jogi definíciói nem mindig helytálló; kiérzik azokból a jogi alaposság hiánya; s bár viszont látszik, hogy a szerző igyekezett ebbeli szakképzettsége hiányait elkendőzni, még sem pótolhatja mindig a filozófiai iskolázott tanári dialektika a jogi szaktudást. Ettől eltekintve, a szerző érdemes dolgot végzett, midőn ilyen világos módszerű s mindenre kiterjedő munkát adott a számtisztai pályára készülő kezébe. Hasznosan forgathatják meg e munkát mindazok, a kiket az állam gazdálkodása érdekel, vagy akik annak helyes fogásait a maguk körében alkalmazni s e végre megismerni óhajtják. A mű használatát betürendes tárgymutató könnyíti s a könyvelési és számviteli példatár, mint egy térképgyűjtemény, a 2-ik kötetben van összegezve; az elsőben a hozzávaló elmélet olvasható. Említést érdemel még, hogy az állami főkönyv, a pénzügyminiszteri központi számvevőség és a számvitel története című fejezetek egészen újak irodalmunkban.

Zemplén-vármegye földrajza. Egy a tanítói körökben régen várt tankönyv jelent meg e napokban. *Liebermann Samu* tokaji tanító megírta az elemi iskolák 3. osztálya részére Zemplén-vármegye földrajzát. E mű, mely ugy metodikai jó tulajdonságainál, mint olesóságánál és csinos kiállításánál fogva hivatva van hasznos szolgálatokat tenni, méltó a tanítással foglalkozó férfiak figyelmére és pártfogására. Részletes ösmertetése mai számunk „Tanügy” rovatában. Kapható a szerzőnél Tokajban. Ara kötte 15 kr.

A *Szalay-Baróti-féle „Magyar Nemzet történeté”*-nek 83. füzeté melylyel a becses munka utolsó kötete végéhez ért. Benne vagyunk már az 1848-as örökké emlékeztető év eseményeiben, melyeket a szerző tömör erőteljes vonásokban ír le egészen a schwechati csatáig. Külön mellék-

*) Lapunk mai tárcájából is olvasható. Szerk.

letül e fü
rációk a
aláírása.
Az 1848-ik
altábornag
fizetésre
kedő kiad
désben.

A
haladták
Cavallotti
olasz költ
az „Ének
Antal ma
hosszu, 61
meséi, me
Perenc, 4
látott el
a nagy or
„A medv
fordított
kedő, 60
mondja e
Ambrus Z
lésü nove
elbeszél
modern
rádnek e
élet anal
térmet fo
füzetek
Róbert (k
könyvek
jegyzéké

A
mü foly
zen mü
ruan szó
dalokat,
lóját. IV
Múdal d
rabját. I
lájja me
minden
Előfizet
dag tart
lehet fia
Budapest
számot

A
szágu
ma eg
gyobb
egy p
és örd
és baj
dezik
pár-eg
deznél

A
sunk
a sze
mellet
versen
vártá.
ragyo
nyőre
órákor
Szeged
verset
lel ál
esiság
Hírte
mint
zónsá
porfé
nyáb
delm

A
Rezs
71-21
nagy
valg
jébet
is a
nek
park

óriás
az o
fel a
pont
Bale
Her

ságt
ben
mar
távo
perd
ért
ver
a g
és
őke

nul
Tor
dely
férfi

letül e füzet V. Ferdinánd arcképét adja. A szöveg illusztrációk a következők: Bathány Lajos gr. V. Ferdinánd aláírása. Jellasi József báró. Ferenc Károly főherceg. Az 1848-iki országgyűlés megnyitása. Lamberg Ferenc gróf altábornagy. Magyar népfőlképek. A jeles munka részlet-felirata is beszerezhető úgy Lampel Róbert könyvkereskedő kiadóhivatalánál, mint minden hazai könyvkereskedésben.

A „Magyar Könyvtár”, melynek számai már meghaladták a félszázad, most küldi szét júliusi füzetét. A sort Cavallottinak, a nemrég oly tragikus módon elhalt nagy olasz költőnek legszebb és leghevesebb munkája nyitja meg, az „Énekek Éneke” e. bájos verses dramolett, mely Radó Antal magyarításában bizonyonyal ami színpadainkon és hosszú életű lesz. — Követi ezt Fáy Andrásnak válogatott meséi, melyeket, kivált az iskolára való figyelemmel, Badics Ferenc, a kiváló irodalomtörténész válogatott össze és látott el magyar bevezetéssel. — Az 55. szám Szalagubnak, a nagy orosz elbeszélőnek, egy kis regényét tartalmazza, — „A medve” — ez a címe az Ambrozovics Dezsőtől kitűnően fordított munkának — egy a társadalmi formáktól idegenkedő, érdekes karakternek megkapó szerelmi történetét mondja el. — A magyar elbeszélő irodalmat e sorozatban Ambrus Zoltán képviseli, ez a mélyen érző, finom megfigyelő novellistánk, aki „Hajótörtek” címmel nyolc legszebb elbeszélését adja itt ki. — Végre az 57. szám egy nagy modern német írónak, a nálunk már ismert Meyer Konrádnak egy kis remekművét nyújtja, melyet úgy a lelki életet vizsgáló, mint a megkapóan festett történeti hátterét fogva mindenki gyönyörrel fogja olvasni. — Mind e füzetek 15 kr.-jával kaphatók a kiadó cégénél: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai, András-ut 21.) és minden könyvkereskedésben. — Az eddig megjelent füzetek teljes jegyzékét a kiadók kívánatra bárkinek ingyen küldik meg.

A „Zenélő Magyarországnak” zongora és hegedű zenemű folyóirat augusztus 1-ei 15 füzetét különösen érdekes zenemű tartalommal jelent meg. Tartalmazza: I. „Szomorúan szól a harang.” II. „Csendes eső őszi eső.” Magyar dalokat. III. Rose Gy. „Mészehetek” című népszerű indulóját. IV. Mendelssohn B. Félia „Sztét nyargalt a tarmezón.” Műdal duettet. V. Bargiel Valdemar „Emléklap” szalondarabját. Ily gazdag választékát és a legújabb műveket tartalmazza a zongorázó közönség a „Zenélő Magyarországnak” minden füzetében. Minden füzet 10-10 oldal zenét ad. Előfizetése a most folyó III. évfolyamban 6 hasonló gazdag tartalmú füzetre 60 oldal zenével tartalommal 1 ft. Elő lehet fizetni a „Zenélő Magyarországnak” kiadóhivatalában Budapesten, VI. Csengery utca 62/a honnan mutatóvany-számot bárhova ingyen és bérmentve küldenek.

Egyesületi élet.

A szerencsi kerékpár-egyesület országúti versenyt rendezett július hó 31-én, ma egy hete. A modern sport hívei mind nagyobb népszerűséget csináltak a biciklinek. Még egy pár esztendővel ezelőtt ámulattal nézték ezt az ördögös masinát, ma már elegáns dreszekben és bájos női kosztümökben mindenféle feltűnődezik a biciklizők vidám és eleven képe, kerékpár-egyesületek alakulnak és versenyeket rendeznek.

A Szerencsen lefolyt versenyről tudósítunk a következők:

A versenyzők d. e. 1/29 órákor találkoztak a szerencsi Nagy-Szállóban. Innen zeneszó mellett indultak a szerencsi országútra, hol a versenyzőket már nagyszámu nézőközönség várta. Az idő kedvezett, gyönyörű nyári nap ragyogott le az égről a hölgyek színes napernyőire és kalapjaikra. Az első távolság-verseny 9 órákor kezdődött 30 km. távolságra a Szerencs-Szegimalom között vezető úton és vissza. A versenyzők sport-szenvedelemtől dagadó kebel-le állottak föl. Feszült figyelemmel és kíváncsisággal leste a közönség minden mozdulatot. Hirtelen jeladásra megtörtént az indítás és mint a villám tört előre négy „bajnok.” A közönség előre tódult és nézte őket addig, míg a porfellegben el nem tűntek Szegimalom irányában, hogy mihamar visszatérjenek győzedelmesen vagy leveretve.

Az első verseny eredményeként Balzer Rezső 64¹¹, Kellner Adolf 68¹³, Lang Gusztáv 71²¹ Friss Herman 73 perc alatt futották be a nagy pályát. A győzőket zeneszóval és üdvölgással fogadták. Ezután a Nagy-Szálló kertjében zeneszó mellett villásreggeli volt. Az ebéd is a legkedélyesebb hangulatban folyt le, melynek befejeztével a szerencsi cukorgyár gyönyörű parkhelyiségében kugliztak d. u. 5 óráig.

Innen kivonultak a zombori közútra, hol már óriási közönség várta a versenyző „bajnokok”-at az ott megtartandó versenyekre.

Elsőben a vendégek versenye keltette fel az érdeklődést 5000 méter távolságra forduló ponttal. Neveztek kilencen. Győztesek lettek: Balzer Rezső 9 perc, Veisz Miksa 9³⁰, Friss Hermann S.-A.-Ujhely 10²⁰ perccel.

Azután következett az egyesület bajnoksági versenye 5000 méter forduló ponttal, melyben öt versenyző közül Lang Gusztáv 10¹⁰, Guttman Izor 10⁴⁰ perccel győzött.

Az utolsó junior versenyben 2000 méter távolságra forduló ponttal Rösenfeld Elek 3⁴⁰ percért ezüstéremmel és Novák József 3⁴¹ percért bronzéremmel lett kitüntetve. Az egyes versenyek végén zeneszó és üdvölgzés fogadta a győzőket.

A hölgyek előre nyújtották virágos fejüket és kendőket lobogtatva biztatták és üdvözölték őket.

A versenyek befejezése után közös bevonulás volt zeneszó mellett a „Nagy-Szálló”-ba. Tombolajáték után a vacsorát a legvigább kedélyhangulatban fogyasztották az éhes sportférfiak. De a fáradhatatlan „bicikli-bajnokok”

nem az asztal mellett, hanem a parketten voltak ismét elemükben. Itt is versenyre keltek és cigány-zene mellett egészen kiválóan kivrakták a csárdást, mintha az előző napon semmi sem történt volna. Pedig hát megtörtént az a különös eset, hogy a vármegye székvárosát megelőzték a modern sportversenyben. F.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Sztropkó, augusztus 4.

Tekintetes szerkesztő ur!

Majd mindennap olvasom a hírlapokban a galicziai és a sztropkai zsidókra vonatkozó alap-talanabb-alaptalanabb híreszteléseket, mely hírlapi közlemények nemcsak hogy a közönséget, de a hatóságot is félrevezetik. A sok légből kapott közlemény közül legutóbb a „Pesti Hírlap”-ban a galicziai zsidók bevándorlására vonatkozó közlemény jelent meg, melyben az illető zugirász, a zsidók ellen érzett elkeseredésében, siralmas hangon panaszt emel, hogy a galicziai zsidó bevándorlást a vármegye részéről arra hivatott hatóságok nem akadályozzák meg és a Dukla-szoroson át (amely szoros csak a mesében létezik) Magyarországra özönlenni engedik. Nem szándékom az ily utcaúti összeszedett hírek tudósítójával foglalkozni, de mégis röviden vele szemben kijelentem, hogy közleményei alaptalanok és légből kapottak.

Az illető zugirász támadja a hatóságokat, s őket nembánomsággal vádolja, holott e tekintetben éppen ami vármegyénk főkörmányhatósága, és járásunk főszolgabírája minden intézkedést megtett, hogyha tényleg letelepedés szempontjából bevándorlás történnék, az megakadályoztassék.

Tény az, hogy a mint ezelőtt, úgy most is jönnek Galicziából be szegény zsidók Magyarországra, de nem betelepéni, hanem igazolvánnyal ellátva munkakeresés címén koldulni, de ezekkel szemben a hatóság mit sem tehet mert ha arra kerülne a dolog, hogy ezekkel a hatóság el akarna bánni, mint koldusokkal, a zsidók maguk lennének azok, kik eltagadnák, hogy ezek az emberek koldulnak. Az ily koldus-zsidó azonban rövid pár nap multán egytől-egyig visszamegy hazájába.

TANÜGY.

A Zemplén-vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata.

— Rovatvezető: Schneider Jakab, —

Kéziratok a rovatvezetőhöz S. A.-Ujhelybe küldendők.

Könyvismertetés.

Zemplén-megye földrajza, Magyarország általános megismertetésével a megyei népiskolák 3 osztálya részére. Irta Liebermann Samu. Ara 15 kr. A szerző sajátja.

Haladás: ez korunk jelszava. És haladunk is. Aki életének delén áll, sőt a fiatal ember is, ha figyel, szemlél, emlékezik a letűnt időkre, bizonyára észre fogja venni az óriás különbséget, mely az új és a régi, azaz ahogy a régi, csak a 20-25 éves mult idő között fennáll. Oriási a változás az anyagi és szellemi téren egyiránt. A szaporodó igények kielégítése nagyobb tudást kíván, a munkakör intenzívebb betöltését követeli a létért való küzdelem harcosságaitól — A népiskola is tudatában van annak a nehéz feladatnak, hogy a jövő nemzedék számára tulterhelés nélkül nyújtsa a műveltségnek azon alapját, melyen állva, hasznosan élhet hivatásának, mind saját maga, mind az emberi társaság érdekében. Jól mondta Wlassics miniszter: „Ne éljünk csalódásban, tudni mindig többet kell és nem kevesebbet, jó tanító és jó módszer, és hozzáteszem, a jó tankönyv az igazi ellenszere az ugynevezett tulterhelésnek. Ismétlem tehát, hogy bármily súlyt helyeznek különben a jó tantervre, mégis az okos tanítón, az okos módszereken és módszer-utasításokon és a tankönyv tökéletességén fordul meg a tulterhelés megakadályozása és az egész tanítási eredmény kérdése is.”

Jó módszer, jó tankönyv, jó tanító! Ez az a háromság, mely az iskola életének külső kellei mellett — rendes iskolalátogatás, jó tanterem, kellő felszerelés, tul nem zsúfolt osztályok stb. — biztosítja a célhoz jutást, az eredményt. — Mik azok a tulajdonságok, melyeknek egy jó tankönyvben meg kell lenniük? Mig e kérdésre megfelelően, vizsgáljuk meg a célt, melyet a könyv használatával elérni akarunk, mi a célja jelen speciális esetünkben — a földrajz-oktatásnak általában és a 3. osztályban különösen? A földrajzi oktatás célja: Tájékozás a földnek, mint az emberiség lakóhelyének, története színképének ismeretében. Ertelmes térkép-olvasásra való bevezetés. Tájékozás a vi-

lágtestek ismeretében. A hazai föld megismeretése utján hazaszeretetre való nevelés. (Dezső Lajos). A földrajz tanítás célja, mondja Kehr, ösztönözni az észlelési tehetséget, fokozni a figyelmességét, élesíteni az értelmet, erősíteni az emlékezetet, felébreszteni a természet szépségei iránt való érdeket, egészséges táplálékot nyújtani a képzeletnek, s ápolni az előadásbeli ügyességet is, — szóban és írásban. — Kehr mondja azt is, hogy „országok, melyek ezelőtt jó formán semmi érintkezésben sem voltak egymással, most mintegy közelebb toltak egymáshoz. Ez oknál fogva a gyermekek sokszor már a szülői házban hallanak Franciaországról, Angolországról, Párisról, Londonról stb. beszélni. Ez a gyakorlati szempont is kívánja az elemi iskolában a földrajz tanítását.”

Ha ilyen fontos az általános földrajz tanítása, még talán fontosabb, szükségesebb a szülőhely ismertetése, melynek célja Dezső Lajosként a lakóhely részletes ismerete, általános ismeret a vármegyéről. — Gyönyörűen jellemzi Felméri Neveléstudományának 87. lapján a szülőföld nevelő hatását: „Egy kis gyémánt kiadása az a darab föld, az a darab társadalom, a nemzet mult és jelen életének, leghalmozottabb törekvéseinek. Az egy helyhez szorított eme nevelés tehát nem szükségképp szűkkörű s éppen ezekből a kis helyhez kötött nagy emlékekből, avagy kis, de becses emlékek hosszú sorozatából magyarázható, hogy Szokrates soha sem kívánczolt ki Athénből és Kant soh sem járt kívül Königsbergen. Valóban neveltségünknek igen nevezetes részét alkotják a helyi befolyások: vagy nem érzik-e meg Petőfi költészetén és szabadságszereteten az Alföld végtelen rónája, mely dajkája dalával van tele? Arany versein is megérezzük a hazai föld levegőjét. Ha a legnagyobb szellemek is ily szorosan fűződnek a szülőföldhöz, mint a gyermek az emlőhöz, még inkább hozzá kell fűződnie a kisebb szellemeknek, kik mindig rászorulnak a szülőföld ölelő karjaira. Soha sem szerencse, ha valakiről letörlődik a szülőföld hatásának zománca, ha valaki magyar létére kozmopolitának kíván látszani; az ilyen nemesak nemzeti karakterében esorbul meg, hanem egyéni jellemében is.”

Ily magas szempontokból tekintve a dolgot, nagy tökéletességgel kell birnia azon eszközöknek (könyveknek) is, mely ilyen nemes, sokoldalú cél elérésében kíván az iskola szolgálatában állani. — Az ilyen könyv legyen a) a tananyag kiválasztásában gondosan körültekintő, ne nyújtson többet, mint amennyi elkerülhetetlenül szükséges, b) legyen lehető tekintettel arra, hogy minő iskolában fogják használni, osztottban-e, vagy osztatlanban, s e szerint szabja ki az elvégzendő tananyagot, c) a kiválasztott anyag tárgyalásánál tartsa meg a kellő fokozatot, ismert dolgokon kezdve haladjon az ismeretlenre, stílusa legyen világos és mindenkefelett magyaros, d) tanítson szeretni a természet szépségeit, a szülőföld, a lakóhely természeti tárgyait és ezek révén az imárott hazát, e) legyen szerkezete olyan, mely alkalmas adjon a tanulóknak a szerzett ismeretek alapos begyakorlására, — a szó- és írásbeli előadásban a kellő ügyesség megszerzésére.

Sok kiváló pedagógus ellene mond ugyan annak, hogy a földrajz tanítás e fokán tankönyv adassék a gyermek kezébe, így Dezső Lajos, Gyertyánffy-Kis Aron; — de nemesak egy út vezet Rómába, a helyesen szerkesztett tankönyv, helyes használat mellett, káros semmi esetre sem lehet, sőt ellenkezően. Alkalma van a gyermeknek tárgyával több oldaluan, tehát behatóbban foglalkozni és így ismereteit állandósítani, kétséget eleveníteni. En részemről a földrajz s egyéb féle tankönyv okos használatát az elemi iskolában szükségesnek tartom.

Ezek után lássuk e cikkely címében érintett könyvet, Liebermannnak Zemplén megye földrajzát.

Előre is jó lélekkel állithatom, hogy e könyvecske, ha nem uttörő is e téren, de mindenesetre hézagpótló, ennél fogva nem fölösleges. Az osztatlan iskolák tanítói régtől fogva érezték már egy ily kis könyv szükségét, mely a 25-30 félévi évi tanítási idő mellett a tananyag helyes beosztására biztos utmutatóul szolgáljon. A 3. osztály tananyaga e műben 2 részből áll, az első fejezet földrajzi előismereteket nyújt, helyes módszertani alapon (1. tanterem, ház, épület, 2. magán- és középület, 3. útca, út, tér, helység, 4. szülőhely, szülőföld, lakóhely, 5. látáskör, látáshatár, 6. égtájak, 7. utak elnevezései, 8. szárazföldek elnevezése, 9. vizek elnevezései, 10. a határról és környékről, 11. a családról és községről, 12. a községek fajairól, 13. a helység leírása, 14. a helység alaprajza és a térkép.) A második fejezet tartalmazza a vármegye járásainak és az egész vármegyének általános ismertetését.

Hogy szerző azt az anyagot is felvette művecskéjébe, mely a minist. tanterv értelmében a beszéd- és értelemgyakorlatok alapján már az 1. és 2. osztályban tárgyalandó, szerintem nem hiba és nem fölösleges; mert az ismétlés, fő-

képpen más-más alakban, nagyon is hasznos, a vármegyebeli ref. iskolák részéről pedig éppen kívánatos is, mert ref. egyházkerületünk legújabb, 1895. évi, Dezső Lajos sárospataki tanítóképző igazgató szerkesztette tanterve a beszéd- és értelemgyakorlatokat mint különálló tantárgyat nem ismeri, hanem megköveteli, hogy az oktatás mind a 6 osztályban ne legyen egyéb beszéd- és értelemgyakorlatnál, s éppen itt nyílik kedvező alkalom arra, hogy a ministeri és egyh. tanterv közt levő eltérés kiegyenlítődjék. A könyvecske osztatlan iskolák részére alkalmasnak mutatkozik, a mennyiben a benne foglalt tananyag a rendelkezésre álló csekély tanidő alatt is könnyen s alaposan elvégezhető. Előadásának világosságával, nyelvezete tisztaságával is meg lehetünk elégedve, a gyermek nem igen fog benne oly kifejezéseket, mondat-szerkezeteket találni, melyek kívül esnének, értelmi körén, avagy sértenék még romlatlanyelv-érzékét.

Am vannak e mellett — szerintem — hiányai is, bár dicséretére a szerzőnek nem nagyon és csak csekély számban, amiket inkább lehet elnézésnek, mint botlásnak tekinteni. Így pld. még a gyermek nem hallott, talán nincsen fogalma a helyesről, s már a 2. §-ban így kezdődik: Minden helységben vannak magán- és középületek. A utcák között a „köz”-ről is szólhatott volna. Néha a kifejezésben nem elég szabatos. A 6. §-ban: hol a napot reggel fölkelni látjuk, (máskor föl sem kelhet). Ha úgy állók, hogy jobb kezemet kelet felé tartom (helyesebben lett volna így: hogy jobb oldalom kelet felé esik). Az égtájakat csillag-alaku rajzzal lehet feltüntetni, mely a szél fúvásának irányát mutatja, ezt szélrózsának mondjuk, (helyesen: mely szélkakassal, vagy tengelyén forgó nyílvezesszővel összekötve, a szél fúvásának stb.) — A 8. §. címje: A szárazföldek elnevezései hibás, (helyesebben: a szárazföld részei); a 9. §. is jobb címet kaphatott volna így: a vizekről. A 9. §-ban helytelen: a forrás vize tovább folyván útjában más forrással találkozik, és esermelyt képez. Ritkán eshetik ez meg, inkább talán más forrás folyó vízzel egyesül? Egyes forrás vizéből is lehet esermely. Azon mélyedést, melyben a víz nyugszik, medernek hívjuk. A mederben sohasem nyugszik a víz, mert folyton foly. — A mocsáron sem lábbal, sem hajóval átgázolni nem lehet. — Nem tudom szerző mit akar itt mondani. — A 10. §-ban mondja, ha egy utcán át addig megyünk, míg végére érünk, az át fölösleges. — A 12. §-ban az „esküdtek” mellé még több megfelelő kifejezést is állíthatott volna, pld. hitések, tanácsosok. — A 13. §-ban kár volt meg nem említeni az országos vásárokat, de nagyon jól tette szerző, midőn a gyermekeket a helység különböző rendű és rangú lakóinak ismertetése mellett az osztály- és felekezeti békére, türelemre, szeretetre inti; bizon helyén van ez a mai szociális világban. — A 14. §-ban a többivel együtt megmagyarázhatta volna: a fürdő, vár, rom, vasúti állomás, posta stb. jeleit is. — A 15. §-ban: A járásbíróság a járás nagyobb peres ügyeit intézi el. Biztosan a járás lakóinak; alkalmasint sajtóhiba. Szomotor nevét honnan vette? — elmaradt, a kimaradt karcsi templom, a karádi zsilip, a leleszi levéltár is fontos. A vidrányi alagút is elég érdemes a fölemlítésre. Ha még felemlítem, hogy az országút és vasúti hálózatnak utaztatási módorban való ismertetése és a törvénszék fölemlítése is kívánatos lett volna, rámutattam a műben észlelhető hiányokra.

Még egy dolog van, amit — különösen egyh. kerületi tantervünkre való tekintetből föl kell említenem. Kartársaim, kik 5—6 osztály vezetésével foglalkoznak s ők vannak e vármegyében óriásián tulnyomó számban az osztálytanítók felett, élénken érzik, sajnosan tapasztalják, hogy mily nehéz az osztályoknak csendes foglalkozással való tervszerű ellátása, hogy mennyi időt elvon a csendes foglalkozásra való előkészítés, az írásbeli feladatok átnézése, a közvetlenül foglalkozásra kiszabott időből s ezek miatt élénken óhajtnak velem együtt, hogy azok a tanítók, melyek fogalmazási gyakorlatok készítésére tartalmuknál fogva alkalmasok, mint földrajzi természetrajz, történelem stb. ismétlési kérdésekkel, kivonatolás készítésénél szükséges összefoglaló pontokkal legyenek ellátva, melyek igen alkalmasak lennének arra, hogy egyrészt a tanulók ismereteit öregbítsék, a magolástól s magoltatástól az iskolát megóvják, a tanulók emlékezőtehetségét erősítsék stb., másrészt pedig a fogalmazás, a helyesírás gyakorlásánál megbecsülhetetlen szolgálatot tennének, anélkül, hogy a tanítás drága idejét és különben is erősen igénybe vett fizikai erőnket a csendes foglalkozás hosszas kiszabása, előkészítése folytán fecsérelnünk kellene.

Liebermann kartárs csak lekötelné a tanítói kart, ha földrajzának 2. kiadását ily ismétlő és a fogalmazási gyakorlatok feladásánál fontos szerepet játszó kiegészítő és összefoglaló kérdésekkel bővítene.

Végezetre a munka nyelvezetére nézve van egy pár észrevétel.

Tudjuk azt édes mindnyájan, hogy a magyar nyelv — az irodalmi, a művelt körök nyelve — részint a hibásan gyártott szók divatba, forgalomba jutása, részint az idegen nyelvek sajátos kifejezéseinek, különös, a mienktől elütő mondat-szerkezetekének szolgál utánpótlása miatt, mennyire meg van ősi eredetiségében támadva, mennyire megromlott nyelvézékünk; az idegen szók használata nem árt annyit nyelvünknek, mert ezek a használat révén asszimilálódnak, polgárjogot nyernek. Tessék megfigyelni az úri gyerek beszédét, aki mellett „bonne,” „gouvernante,” s más csudabogár „terjeszti a civilizációt.” — már nem „ehetne,” de éhes, nem „kikap,” de verést kap, a táblát „eloltja,” nem letörüli, nem „fogja be a száját,” de tartja, nem „kinyitja,” de felesimálja a kést. — Szent kötelességünk tehát különösen tanítványaink előtt magunkat úgy kifejeznünk, hogy kifogástalan példa legyen előtte a magyarság tekintetében. Ne keressük az újdonságot! Legyen beszédünk — némely avatatlan szerint — parasztos, annál magyarosabb az; hiszen azért nem muszáj póriásnak lennünk.

Liebermann könyvét e szempontból is elég sikerültnek tartom. Nem ment ugyan némi germanizmustól, de már ezt a korszellemtől hozta magával, mely annyira átjárta minden izünket, hogy nagyon nehéz tőle menekülnünk. Ilyen kisebb nyelvi hibák: ha mi valamely magas helyről körültekintünk (4. l.). Lakóhely isme (7. l.), műfaragászi iskola (12. l.). Van halász, méhész, de nincs faragász, gazdász, stb. A germanizmus közé tartozik a képez szó használata is. Nem mondja a magyar ember: A Tisza és Bodrog képezi a Bodrogköz, hanem alkotja, csinálja. — Altalában az egész könyvből törülni kellene a „képez” kifejezéseket, úgy-szinte a szenvedő alakban szerkesztett mondatokat is mind a cselekvőbe kellene átfordítani. Pld. a 7. lapon: ki községi jegyzőnek nevezetetik, ezt így mondja a magyar gyerek: kit községi jegyzőnek neveznek, vagy kinek neve stb. — A gyermek előtt nagy tekintélye van a nyomtatásnak, az szerinte úgy jó, ahogy van, ő neki: Nyu-Jork (= Nev-Jork,) Stokholm (= Stocholm,) s ha olvassa könyvében a magyartalanságot, jónak tartván, azon módon akarja megtanulni, ami bizony mondom, a legtöbbször nem sikerül neki. A gyermekeknek az az épen elég jó, ami a legjobb. Ezt tartja Dezső Lajos. És igaza van.

A könyvecske bekötve, esinos kiállításban, tiszta nyomásban jelent meg. Bosszantó, értelemzavaró sajtóhibára nem akadtam benne; ára (15 kr.) oly potómár, hogy a legszegényebb tanuló is megszerezheti.

Tehát: szóban forgó művecskét, mint amely nagy és nemes célokat elismerésre méltó buzgalommal, dicséretre érdemes avatottsággal szolgál, bátran adhatjuk növendékeink kezébe, mert hiányai, melyek csekély számmal mutatkoznak, egy második kiadásnál könnyen jótétehető, mely esetben Liebermann e könyve a gyermekeknek éppen elég jó lesz.

Demjén Kálmán.

Vármegyei Hivatalos Rész.

164. eln. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
Hirdetmény.

1. A tekintetes Zemplén-vármegye kezelése alatt levő Bukovinszky József-féle 3000 forintos ösztöndíj-alapítvány folyó 189%. tanév kezdetétől folyósítandó évi 120 forintot tevő kamat-jövedelmére pályázat nyitattik.

2. Az ösztöndíjban ezuttal a kormányhatóságilag jóváhagyott szabályrendelet 4. §-a értelmében legalább első középiskolai osztályt végzett Zemplén-vármegyei keresztény születésű, jó erkölcsű és szegénysorsu, jól minősített, éspedig az alapszabályok 6. §-a értelmében első sorban görögkatolikus felekezeti tanuló, ily minőségű pályázó hiányában ágostai hitvallású, esetleg róm. kat. tanuló fog részesítettetni.

3. Figyelmeztetnek tehát a pályázni kívánók, hogy a szabályrendelet 9. §-a értelmében keresztlevéllel, továbbá a lefolyt évről iskolai, úgy-szintén a község és lelkésze által kiállított és a járási főszolgabíró által láttaozott szegénységi bizonyítványval felszerelt kérvényeiket alulírottához, mint a tekintetes vármegye közönsége által alakított választmány elnökéhez, folyó évi augusztus hó 15. napjáig terjesztsék be; mert ezen határidőn túl netán beérkező pályázatok, a szabályrendeletben megállapított sorrend szerinti kedvezményekben részesítettetni nem fognak.

4. Ezen pályázat a vármegye hivatalos lapjában tétetik közzé, és azon kívül a szabályrendelet 8. §-a értelmében a hitfelekezeti fel-sőbb hatóságokkal is közöltetik.

S.-A.-Ujhely, 1898. július 18.

2—2

Matolai Etele, alispán.

T. Zemplén-vármegye közig. bizottságától.

1188/1654 kb. sz.

Olvastatott a belügyministernek 54532/II. számú intézvénye a pancsovai nagybecskereki és veszprémi állami polgári iskolákkal kapcsolatos felállított felső kereskedelmi iskolák minősítése tárgyában. Az intézvénynek a „Zemplén,” hivatalos lapban leendő közhírré tétele határozatott.

Kelt t. Zemplén-vármegye közigazgatási bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1898. évi július hó 6-án tartott ülésében.

Molnár főispán,
közig. biz. elnök.

54,532/II. szám.

M. kir. belügyminister.

Körrendelet

valamennyi közigazgatási bizottságnak.

Az 1883. évi I. törvényekben meghatározott köztisztviselői minősítés szempontjából a középiskolákkal (gimnáziumokkal és reáliskolákkal) egyenrangúknak tekintendő szakiskolák és tanfolyamok megjelölése tárgyában hivatali elődöm által 1892. évi december hó 15-én 95980. szám alatt kibocsátott körrendelet (m. rend. tára 1892. évi folyam 3080-ik lap) s az ebben szám szerint felsorolva hivatkozott előző hason tárgyú körrendeletek kiegészítésül közlöm a címmel, hogy a pancsovai, nagy-becskereki és veszprémi állami polgári iskolákkal kapcsolatosan újabban felállított felső kereskedelmi iskolák minősítési törvény szempontjából a főgimnáziumokkal és főreáliskolákkal egyenrangúknak tekintendők.

Budapesten, 1898. évi június hó 7-én.

Perczel.

17040. sz.

T. Zemplén vármegye alispánjától.

Másolat. Kereskedelemügyi m. kir. Minister. 44597/VIII. sz. Valamennyi törvényhatóságnak. Zenta rendezett tanácsú városnak 1895. évi július hó 1-én tartott rendes városi képviselő testületi közgyűlésében 453. szám alatt alkotott szabályrendeletét, mely által a házaló kereskedés nevezett területén — a fennálló házalási szabályok 17. §-ában s az ezen §-t kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett — eltiltatott, a fenti szám és kelet alatt jóváhagytam.

Mely kereskedelemügyi ministeri intézvényt tudomás vétel végett ezennel közhírré teszem. S.-A.-Ujhely 1898. július hó 26-án.

Matolai Etele alispán.

3553/II. 98. sz.

A s.-a.-ujhelyi j. főszolgabírájától.

Körölvény.

Folyó hó 1-én a nagy-toronyai határban egy fakó kancsa ló bitangóságban találtatott. Felkerem a társhatóságot, hogy nevezett ló tulajdonosát járása területén nyomoztatni s feltalálás esetén annak átvételét végett N.-Toronya község bírájához utasítani sziveskedjék.

S.-A.-Ujhely, 1898. auguszt 3.

Nemes, szolgabíró.

Nyilt-tér.)

Bucuszó!

Egészségem helyreállítása kényszerített arra, hogy a tulajdonomat képező „Központi Kávész”-től megválljak; amidőn ezt tesszem, elmulaszthatatlan kötelességemnek tartom mélyen tisztelt vendégeim, ösmerőseim s egyáltalán S.-A.-Ujhely és vidéke nagybecsült közönségének hálás köszönetet mondani az irányomban mindenkor megnyilvánuló kegyes pártfogásáért, s egyidejűleg tisztelettel kérem, méltóztassanak engem kegyes emlékübe továbbra is megtartani.

S.-A.-Ujhely, 1898. aug. hó 6.

Mezei Mátyás.

a „Központi Kávész” volt tulajdonosa.

Adler és Gold kassai czég 1888. év óta az összes nyomtatványain „cs. és kir. kizárólagos szabadalmazott likörgyár” jelzést használta a nélkül, hogy arra jogosítva lett volna.

Ezen kihágás miatt a czég tulajdonosa Adler Adolf az ottani hatóság által meglett büntetve és az összes nyomtatványok megsemmisítése elrendeltetett.

Valóban ez nagyon jellemző ezen urra, miután folyton tiszteletbeli állásokra vadászik és emellett minden alkalommal tisztességére hivatkozik.

J.

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

képpen más-más alakban, nagyon is hasznos, a vármegyebeli ref. iskolák részéről pedig éppen kívánatos is, mert ref. egyházkerületünk legújabb, 1895. évi, Dezső Lajos sárospataki tanítóképző igazgató szerkesztette tanterve a beszéd- és értelemgyakorlatokat mint különálló tantárgyat nem ismeri, hanem megköveteli, hogy az oktatás mind a 6 osztályban ne legyen egyéb beszéd- és értelemgyakorlatnál, s éppen itt nyílik kedvező alkalom arra, hogy a ministeri és egyh. tanterv közt levő eltérés kiegyenlítődjen. A könyvecske osztatlan iskolák részére alkalmasnak mutatkozik, a mennyiben a benne foglalt tananyag a rendelkezésre álló csekély tanidő alatt is könnyen s alaposan elvégezhető. Előadásának világosságával, nyelvezete tisztaságával is meg lehetünk elégedve, a gyermek nem igen fog benne oly kifejezéseket, mondat-szerkezeteket találni, melyek kívül esnének, értelmi körén, avagy sértenék még romlatlanlyelvé-
 érzékét.

Am vannak e mellett — szerintem — hiányai is, bár dieséretére a szerzőnek nem nagyok és csak csekély számban, amiket inkább lehet elnézésnek, mint botlásnak tekinteni. Így pld. még a gyermek nem hallott, talán ninesen fogalma a helységről, s már a 2. §-ban így kezdődik: Minden helységben vannak magán és középületek. A utcák között a „köz-
 ről is szólhatott volna. Néha a kifejezésben nem elég szabatos. A 6. §-ban: *hol a napot reggel fölkelni látjuk*, (máskor föl sem kelhet). Ha úgy állók, hogy *jobb kezemet kelet felé tartom* (helyesebben lett volna így: hogy jobb oldalom kelet felé esik). *Az égtájakat csillag-alaku rajzzal lehet feltüntetni, mely a szél fúvásának irányát mutatja, ezt szélrózsának mondjuk*, (helyesen: mely szélkakassal, vagy tengelyén forgó nyilvesszővel összekötve, a szél fúvásának stb.) — A 8. §. címje: *A szárazföldek elnevezései hibás*, (helyesebben: a szárazföld részei); a 9. §. is jobb címet kaphatott volna így: *a vizekről*. A 9. §-ban helytelen: *a forrás vize tovább folyván útjában más forrással találkozik, és esermelyt képez*. Ritkán eshetik ez meg, inkább talán más forrás folyó vizével egyesül? Egyes forrás vizéből is lehet esermely. *Azon mélyedést, melyben a víz nyugszik, medernek hívjuk*. A mederben sohasem nyugszik a víz, mert folyton foly. — *A mocsáron sem lábbal, sem hajóval átgázolni nem lehet*. — Nem tudom szerző mit akar itt mondani. — A 10. §-ban mondja, *ha egy utcán át addig megyünk, míg végére érünk, az út fölösleges*. — A 12. §-ban az „*esküdek*” mellé még több megfelelő kifejezést is állíthatott volna, pld. *hitések, tanácsosok*. — A 13. §-ban kár volt meg nem említeni az országos vásárokat, de nagyon jól tette szerző, midőn a gyermekeket a helység különböző rendű és rangú lakóinak ismertetése mellett az osztály- és felekezeti békére, türelemre, szeretetre inti; bizony helyén van ez a mai szociális világban. — A 14. §-ban a többivel együtt megmagyarázhatta volna: a fürdő, vár, rom, vasúti állomás, posta stb. jeleit is. — A 15. §-ban: *A járásbíróság a járás nagyobb peres ügyeit intézi el*. Biztosan a járás lakóinak; alkalmasint sajtóhiba. Szomotor nevet honnan vette? — elmaradt, a kimaradt *karcsi templom, a karádi zsilip, a leleszi levéltár* is fontos. A *vidrányi alagút* is elég érdekes a fölemlítésre. Ha még felemlítem, hogy az országot és vasuti hálózatnak utaztatási módorban való ismertetése és a törvényszék fölemlítése is kívánatos lett volna, rámutattam a műben észlelhető hiányokra.

Még egy dolog van, amit — különösen egyh. kerületi tantervünkre való tekintetből föl kell említenem. Kartársaim, kik 5—6 osztály vezetésével foglalkoznak s ők vannak e vármegyében óriásián túlnyomó számban az osztálytanítók felett, élénken érzik, sajnosan tapasztalják, hogy mily nehéz az osztályoknak esendes foglalkozással való tervszerű ellátása, hogy mennyi időt elvon a esendes foglalkozásra való előkészítés, az írásbeli feladatok átnézése, a közvetlen foglalkozásra kiszabott időből s ezek miatt élénken óhajtnak velem együtt, hogy azok a tankönyvek, melyek fogalmazási gyakorlatok készítésére tartalmuknál fogva alkalmasok, mint földrajzi természetrajz, történelem stb. ismétlési kérdésekkel, kivonatkozás készítésénél szükséges összefoglaló pontokkal legyenek ellátva, melyek igen alkalmasak lennének arra, hogy egyrészt a tanulók ismereteit öregbítsék, a magolástól s magolástól az iskolát megóvják, a tanulók emlékezőtehetségét erősítsék stb., másrészt pedig a fogalmazás, a helyesírás gyakorlásánál megbecsülhetetlen szolgálatot tennének, anélkül, hogy a tanítás drága idejét és különben is erősen igénybe vett fizikai erőnket a esendes foglalkozás hosszas kiszabása, előkészítése folytán fecsérelnünk kellene.

Liebermann kartárs csak lekötelné a tanítói kart, ha földrajzának 2. kiadását ily ismétlő és a fogalmazási gyakorlatok feladásánál fontos szerepet játszó kisegítő és összefoglaló kérdésekkel bővítené.

Végezetre a munka nyelvezetére nézve van egy pár észrevétel.

Tudjuk azt édes mindnyájan, hogy a magyar nyelv — az irodalmi, a művelt körök nyelve — részint a hibásan gyártott szók divatba, forgalomba jutása, részint az idegen nyelvek sajátosságos kifejezéseinek, különös, a miénktől elütő mondatszerkezeteinek szolgálai utánzása miatt, mennyire meg van ősi eredetiségében támadva, mennyire megromlott nyelvézékünk; az idegen szók használata nem árt annyit nyelvünknek, mert ezek a használata révén asszimilálódnak, polgárjogot nyernek. Tessék megfigyelni az úri gyerek beszédét, aki mellett „bonne”, „gouvernante”, s más esudabogár „terjeszti a civilizációt.” U már nem „ehetne”, de éhes, nem „kikap”, de verést kap, a táblát „eloltja”, nem letörüli, nem „fogja be a száját”, de tartja, nem „kinyitja”, de felesinálja a kést. — Szent kötelességünk tehát különösen tanítványaink előtt magunkat úgy kifejeznünk, hogy kifogástalan példa legyen előtte a magyarság tekintetében. Ne keressük az újdonságot! Legyen beszédünk — némely avatatlanságért — paraszti, annál magyarosabb az; hiszen azért nem muszáj póriának lennünk.

Liebermann könyvét e szempontból is elég sikerülne tartom. Nem ment ugyan némi germanizmustól, de már ezt a korszellem hozta magával, mely annyira átjárta minden izünket, hogy nagyon nehéz tőle menekülnünk. Ilyen kisebb nyelvi hibák: ha mi valamely magas helyről körültekintünk (4. l.). Lakóhely isme (7. l.), műfaragászi iskola (12. l.) Van halász, méhész, de nincs faragász, gazdász, stb. A germanizmus közé tartozik a képez szó használata is. Nem mondja a magyar ember: A Tisza és Bodrog képezi a Bodrogtól, hanem alkotja, csinálja. — Altalában az egész könyvből törülni kellene a „képez” kifejezéseket, úgyszint a szenvedő alakban szerkesztett mondatokat is mind a eselekvőbe kellene átfordítani. Pld. a 7. lapon: *ki községi jegyzőnek nevezeték*, ezt így mondja a magyar gyerek: *kit községi jegyzőnek neveznek*, vagy *kinnek neve stb.* — A gyermek előtt nagy tekintélye van a nyomtatásnak, az szerinte úgy jó, ahogy van, ő neki: Nyu-Jork (= Nev-Jork.) Stokholm (= Stocholm.) s ha olvassa könyvében a magyartalanságot, jónak tartván, azon módon akarja megtanulni, ami bizony mondom, a legtöbbször nem sikerül neki. A gyermeknek az az épen elég jó, ami a legjobb. Ezt tartja Dezső Lajos. És igaza van.

A könyvecske bekötve, esinos kiállításban, tiszta nyomásban jelent meg. Bosszantó, értelemzavaró sajtóhibára nem akadtam benne; ára (15 kr.) oly potomár, hogy a legszegényebb tanuló is megszerezheti.

Tehát: szóban forgó művecskét, mint amely nagy és nemes célokat elismerésre méltó buzgalommal, dieséretre érdemes avatottsággal szolgál, bátran adhatjuk növendékeink kezébe, mert hiányai, melyek csekély számmal mutatkoznak, egy második kiadásnál könnyen jótáthatók, mely esetben Liebermann e könyve a gyermekeknek éppen elég jó lesz.

Demjén Kálmán.

Vármegyei Hivatalos Rész.

164. eln. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
 Hirdetmény.

1. A tekintetes Zemplén-vármegye kezelése alatt levő Bukovinszky József-féle 3000 forintos ösztöndíj-alapítvány folyó 1898. tanév kezdetétől folyósítandó évi 120 forintot tevő kamat-jövedelmére pályázat nyitattik.

2. Az ösztöndíjban ezuttal a kormányhatóságilag jóváhagyott szabályrendelet 4. §-a értelmében legalább első középiskolai osztályt végzett Zemplén-vármegyei keresztény születésű, jó erkölcsű és szegénysorsu, jól minősített, éspedig az alapszabályok 6. §-a értelmében első sorban görögkatolikus felekezeti tanuló, ily minőségű pályázó hiányában ágostai hitvallásu, esetleg róm. kat. tanuló fog részesítettetni.

3. Figyelmeztetnek tehát a pályázni kívánók, hogy a szabályrendelet 9. §-a értelmében keresztlevéllel, továbbá a lefolyt évről iskolai, úgyszintén a község és lelkesze által kiállított és a járási főszolgabíró által láttaomozott szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket alulirothoz, mint a tekintetes vármegye közönsége által alakított választmány elnökéhez, folyó évi augusztus hó 15. napjáig terjeszszék be; mert ezen határidőn túl netán beérkező pályázatok, a szabályrendeletben megállapított sorrend szerinti kedvezményekben részesítettetni nem fognak.

4. Ezen pályázat a vármegye hivatalos lapjában tétetik közzé, és azon kívül a szabályrendelet 8. §-a értelmében a hitfelekezeti felsőbb hatóságokkal is közöltetik.

S.-A.-Ujhely, 1898. július 18.

2—2

Matolai Etele, alispán.

T. Zemplén-vármegye közg. bizottságától.

1188/1654 kb. sz.

Olvastattat a belügyministernek 54532/II. számú intézvénye a pancsovai nagybecskereki és veszprémi állami polgári iskolákkal kapcsolatosan felállított felső kereskedelmi iskolák minősítése tárgyában. Az intézvénynek a „Zemplén.” hivatalos lapban leendő közhírré tétele határozatott.

Kelt t. Zemplén-vármegye közigazgatási bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1898. évi július hó 6-án tartott ülésében.

Molnár főispán,
 közg. biz. elnök.

54,532/II. szám.

M. kir. belügyminister.

Körrendelet

valamennyi közigazgatási bizottságnak.

Az 1883. évi I. törvényekben meghatározott köztisztviselői minősítés szempontjából a középiskolákkal (gimnáziumokkal és reáliskolákkal) egyenrangúknak tekintendő szakiskolák és tanfolyamok megjelölése tárgyában hivatali elődöm által 1892. évi december hó 15-én 95980. szám alatt kibocsátott körrendelet (m. rend. tára 1892. évi folyam 3080-ik lap) s az ebben szám szerint felsorolva hivatkozott előző hason tárgyú körrendeletek kiegészítésül közlöm a címmel, hogy a pancsovai, nagy-becskereki és veszprémi állami polgári iskolákkal kapcsolatosan újabban felállított felső kereskedelmi iskolák minősítési törvény szempontjából a főgimnáziumokkal és főreáliskolákkal egyrangúknak tekintendők.

Budapesten, 1898. évi június hó 7-én.

Perczel.

17040. sz.

T. Zemplén vármegye alispánjától.

Másolat. Kereskedelemügyi m. kir. Minister. 44597/VIII. sz. Valamennyi törvényhatóságnak. Zenta rendezett tanácsu városnak 1895. évi július hó 1-én tartott rendes városi képviselő testületi közgyűlésében 453. szám alatt alkotott szabályrendeletét, mely által a házaló kereskedés nevezett területén — a fennálló házalási szabályok 17. §-ában s az ezen §-t kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett — eltiltatott, a fenti szám és kelet alatt jóváhagytam.

Mely kereskedelemügyi ministeri intézvényt tudomás vétel végett ezennel közhírré teszem.

S.-A.-Ujhely 1898. július hó 26-án.

Matolai Etele alispán.

3553/II. 98. sz. A s.-a.-ujhelyi j. főszolgabírájától.

Körölvény.

Folyó hó 1-én a nagy-toronyai határban egy fakó kanca ló bitangóságban találtott. Felkerem a társhatóságot, hogy nevezett ló tulajdonosát járása területén nyomoztatni s feltalálás esetén annak átvétele végett N.-Toronya község bírájához utasítani sziveskedjék.

S.-A.-Ujhely, 1898. augusztus 3.

Nemes, szolgabíró.

Nyilt-tér.)

Bucuszó!

Egészségem helyreállítása kényszerített arra, hogy a tulajdonomat képező „Központi kávéház”-tól megválljak; amidőn ezt teszem, elmulaszthatatlan kötelességemnek tartom mélyen tisztelt vendégeim, ösmerőseim s egyáltalán S.-A.-Ujhely és vidéke nagyrabecsült közönségének hálás köszönetet mondani az irányomban mindenkor megnyilvánuló kegyes pártfogásáért, s egyidejűleg tisztelettel kérem, méltóztassanak engem kegyes emlékkübe továbbra is megtartani.

S.-A.-Ujhely, 1898. aug. hó 6.

Mezei Máttyás.

a „Központi kávéház” volt tulajdonosa.

Adler és Gold kassai czég 1888. év óta az összes nyomtatványain „cs. és kir. kizárólagos szabadalmazott likörgyár” jelzést használta a nélkül, hogy arra jogosítva lett volna.

Ezen kihágás miatt a czég tulajdonosa Adler Adolf az ottani hatóság által meglett büntetve és az összes nyomtatványok megsemmisítése elrendeltetett.

Valóban ez nagyon jellemző ezen urra, miután folyton tiszteletbeli állásokra vadászik és emellett minden alkalommal tisztességére hivatkozik.

J.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kérdezzük meg a házi orvost!

KRONDORFI
SAVANYÚVIZ

legkitünőbb asztali víz
és mint

GYÓGYITAL
minden hurutos bántalmaknál

legjobban ajánlható.

KAPHATÓ:

S.-A.-UJHELY: **Szentgyörgyi Vilmos**
Klein Albert
TOKAJ: **Olay Lajos** czégeknel.

Heti naptár.

Vasárnap,	augusztus	7. Kajetán
Hétfőn,	augusztus	8. Czirjék szerpap.
Kedden,	augusztus	9. Román vt.
Szerdán,	augusztus	10. Lőrinc vt.
Csütörtök,	augusztus	11. Tibor vt.
Pénteken,	augusztus	12. Klára sz. †
Szombaton,	augusztus	13. Ipoly vt. †

A szerkesztő postája.

A Szeretsze még — Bánatos hangok c. versek közölhetetlenek.

Régi temetések predikációval. Úgy képzeljük, hogy a nekünk címzett levélborítékba másnak szánt küldeménye tevédt, amelyet mi, lapunk irányánál fogva, nem használhatunk.

St. G. úrnak — Tolcsva. Dolgozatát átküldöttük a „Tanügy” rovatvezetőjéhez.

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.
Kiadó-tulajdonos **Éhler Gyula.**

Hirdetések.

703/1898. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró 1897. évi 10518/p. sz. végzése következtében Ambrózy Nándor ügyvéd által képviselt s.-a.-ujhelyi polg. tak. pénztár javára Gyarmathy Soma b.-ujlaki lakos ellen 100 frt s. jir. erejéig 1897. évi október hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás után felülfogalt és 645 frta becsült lovak, tehének, csikók és szekerből álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró V. II. 451/3. 1898. számú végzése folytán 100 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi május hó 31. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 34 frt 19 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig B.-Ujlakon alperes lakásán leendő eszközésére 1898. évi aug. hó 16. ik napjának délutáni 4 óra határidőül kitűztetik az ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzzel mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfogaltattak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §-a értelmében ezek javára is foganatosítottatni fog.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1898. évi július hó 27. napján

Tomasovszky Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Tk. 228/98. szám.

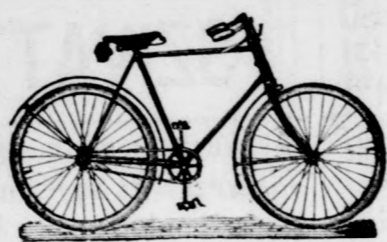
Árverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Valcsó Mihály henczóczi lakos, továbbá a varannai takarékpénztár, Fabián János, Kálmár András és Vass Jozsef henczóczi lakos végrehajtottaknak Dolyáczki András henczóczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 280 frt, 41 frt, henczóczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 280 frt, 41 frt, illetve 110 frt, illetve 218 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a gálszécsi kir. járásbíró) területén levő Henczóc községben fekvő a henczóczi 53. sz. tjkvben A. I. 1—13. és II. 1—13. sorszámú henczóczi 53. sz. tjkvben 785, 915, 1005, 1136, 1307, 1346, 1569, 261, 377, 582, 666, 785, 915, 1005, 1136, 1307, 1346, 1569, 1612, 1766. — 260, 378, 581, 665, 784, 916, 1006, 1135, 1308, 1347, 1570, 1613, 1767. hr. számok alatt felveit ingatlanokból s az azok után járó legelő illetőségekből Dolyáczki András illető jutalékra 378 frt kiküldési árban; továbbá a henczóczi 152. sz. tjkvben A. I. 1. és II. 1. sor 150 és 151. hr. sz. a. 152. sz. tjkvben Dolyáczki Pál (kinek neje Tkács Anna) felveit s tele részben Dolyáczki Pál (kinek neje Tkács Anna) másik fele részben végrehajtást szenvedő Dolyáczki András nevében álló ház, udvar és kertre egészben az árverést 434 frtban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi szeptember hó 21. napjának d. c. 9 órájkor Henczóc község bírja házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladottnak fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át vagyis 37 frt 80 kr és 43 frt 40 kr készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett á folyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1898. évi június hó 11. napján.

Garbinszky, kir. albiró

„WAFFENRAD“

Steyeri fegyvergyári kerékpárok Zemplén-vármegyei képviselője:

KORNSTEIN IGNÁCZ czégnél

S.-A.-Ujhely.

A temesvári „Első magyar pénzszekrénygyár részv. társaság“
legjobbnek elismert tűzmentes pénzszekrény gyártmányaiból
állandó mintaraktárt tartok.

Ajánlok továbbá: használt, de teljesen kijavított 8 és 10 lóerejű **lokomobilokat**, egy **Henczefőzőt**, egy jó karban lévő **kazánt**.

Mindennemű **gazdasági gépek**, **műszaki szerszámok**, **varrógépek**, **oliv-**, **repcze-**, eredeti orosz süritett stb. **olajak** nagy raktára.

➔ **Jutányos árak és előnyös fizetési feltételek.** ➔

Tisztelettel:

Kornstein Ignác.

Eladó szőlőterület.

Gróf Forgách László tulajdonát képező, Tolcsván az „Arany patkó“-n lévő fillokszera által elpusztított szőlőterülete, a községben lévő beltelekkel együtt eladó.
— Továbbiakra nézve felvilágosítást ad:
Szikszay Sándor urad. titkár **Mándokon** (Szabolcs megye.)

Tölgy-hántottfa és tölgyhaszonfa eladás.

A sárospataki közbirtokosság, mint nemesi földesuri testület, zárt ajánlati tárgyalást hirdet **1898. évi szeptember hó 5-ik napja, d. e. 10 órájára** Sárospatakra, a közbirtokossági pénztári helyiségbe, a Halyagos és Vérmány nevű, mintegy 350 kat. holdat tevő erdő területén az 1898. évben foganatba veendő tölgy-, mű- és haszonfa termelés és a folyó évben eszközölt tölgykéreg termelés folytán nyert tölgy-hántottfa eladása tárgyában.

A nevezett területen lévő 16,462 drb. 33 1/2 centiméter mellmagasságbeli átlagos átmérőjű tölgy tőfákat megvenni szándékozók zárt ajánlatukat 5000 frt óvadékpénzzel kötelesek ellátni. Ezen tőfák feldolgozása csak 1898. évi november elsejével kezdődhetik.

Az ugyanazon területen levő, a folyó évben eszközölt tölgykéreg termelés következtében nyert 5765 ürköbméter, 25 centiméter apadási magassági réteggel rakott — hántott tölgyfára ajánlatot tevők zárt ajánlataikhoz 2000 frt óvadékpénzt kötelesek mellékelni, a kihordatás a vétel jogerőre emelkedése után azonnal kezdetét veheti.

A zárt ajánlatok úgy a tő, mint hántottfára 1898. évi szeptember hó 5-ik napja d. e. 9 órájáig hozzám beadhatók. Az ajánlatokhoz az illető óvadékpénzek készpénzben vagy óvadékképes papírokban mellékelve legyenek, valamint azon nyilatkozatot is határozottan bennök legyen, hogy az ajánlattevő a feltételeket ismeri és azoknak magát föltétlenül aláveti. A későn érkezett óvadékkal és kötelező nyilatkozattal el nem látott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A feltételek a közbirtokossági pénztári hivatalban és az illető erdőterület és faanyagok kint a természetben bármikor megsemmelhetők.

Az illető erdő rész a sárospataki vasúti állomástól 4—6 kilométerre van.

Kelt Sárospatakon, 1898. aug. 3.

Id. dr. Lengyel Endre,
közbirtokossági elnök.

Kitünő padló-máz!

puha padlóra.

Linoleum padló-zománc

3 árnyalatban.

Bejegyzett védjegy: **VAS LOVAG.**

Lakk és festék-gyár.

Eisenstädter Testvérek Bécs.

Teljesen használatra kész, csinos és a cizellak megfelelő 1 kilós dobozokban.

Linoleum padló-zománc egy óra alatt megszárad pompás fényű, sima és repedéskéntől ment marad.

Linoleum padló-zománc közvetlenül a dobozból mázolható fel.

Linoleum padló-zománc használatra sokkal olcsóbb, mint a többi padló-fényezés.

Kapható minden nagyobb festék- és gyógyáru-üzletben.

Egyedüli főraktár S.-A.-Ujhelyen:

BEHYNA TESTVÉREKNÉL.

ABENSON féle tapasz-

következő betegségeknel és bántalmaknál használható állandó sikerrel: **csipő fájás idegfájdalom, helybeli csusz, hátszaggatás, hátgyöngesség, hátgerincz bántalmak, hörghurut, asthma, megrándulások, idegbántalmak, az ízületek bémásága stb.** A hatás bámulatos, közvetlen és tartó.

1 darab ára 60 kr, a pénz előleges be- küldése mellett bérmentve 75 kr. **Főraktár:** Gyógyszertár a „Nádor“-hoz Budapest, VI. Váci-körút 17.

Kapható S.-A.-Ujhelyben **Kincsesy Péter** gyógyszerész urnál. 2

Árverési hirdetmény.

Alulírott havaji körjegyző az 1883. évi XX. t.-cz. 3. §-ának intézkedései alapján ezennel közhírré teszi, hogy Makócz, Havaj, Sztr.-Bisztra, Sztr.-Polena, Mikova, S.-Dricsna, Z.-Dricsna, F.-Vladicsa, A.-Vladicsa, S.-Sztaskócz, Z.-Sztaskócz, Velkrop, Kis-Brezsnyicza, Vojtócz, Potoeska, Szálnik, Puczák, Praurócz, Repejő, Varehócz községben a volt urbéreszek tulajdonát képező s a kataszteri birtokívekben feltüntetett területből álló birtokon a vadászati jog a volt urbéreszek javára **folyó évi augusztus hó 22-ik napjának reggeli 9 órákor** Havaj községében a körjegyzői irodában községenként külön-külön 6 évi időtartamra, nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

A árverezni szándékozók az árverési feltételeket a havaji körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Havajban, 1898. évi július hó 27-én.

Wimpiller István,
körjegyző.

Pályázati hirdetés.

Kereskedelmi iskolát végzett nőtlen, s a könyvelésben gyakorlattal bíró gyakornok az alant irt részvénytársaságnál egy évi próbaidő kikötése mellett rögtön alkalmazást nyerhet.

Felhívtnak a kellő képességgel bírók, hogy sajátkezüleg írott pályázati kérvényeket e hirdetés közzétételétől számított 14 napon belül az alólirott igazgatósághoz kellő bizonylatokkal felszerelve nyújtsák be.

A magyar nyelven kívül a német nyelvnek írásban is, a tót nyelvnek szóbeli ismerete szükséges. Javaldalmazása a próba idő alatt havi ötven forint. Véglegesség esetén a díjazást az igazgatóság állapítja meg.

Nagymihályi Takarékpénztár
ipar- és kereskedelmi bank.

Kleinmann és Klein

— tölgy-, épület- és szerszámfa raktára —
S.-A.-Ujhely, Deák-utca (fapiac).

Raktárunkban készletben vannak és mindenkor kaphatók:

Tölgyfa gerendák, szarufák, léczek, továbbá:
Kapu oszlopok . . . . . 1 frttől 2 frt 50 krig.
Kerítés oszlopok . . . . . 35 krtól 65 krig.

Ajánljuk kerékvártónknak **szerszámfákat, keréktalpak** és **küllőket; nyírfá és bükkfa rudakat,** ugyszintén nagy raktárt tartunk fűrészelt **tölgyfa** deszkákból.

25 frton felüli megrendeléseket helyben házhoz, vidékre a helybeli állomáshoz ingyen szállítjuk.

Az uszoda szomszédságában lévő volt Vályi-féle kertből építkezésre alkalmas **házhelyeket** adunk el, akár egészben, akár pedig parcellákra osztva 10 évi amortizáció mellett.

Kleinmann és Klein.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társaság a világon.

Tisztán költsönös. Résztvényesei nincsenek.
Utánfizetési kötelezettség nélkül.

Az összes nyereség a biztosítottakra esik.

Legszabadelvébb biztosítási feltételek.

Megtámadhatlan és érvénytelenné nem válható kötvények.

Az 1897. évi zárszámadás főadatai:

Biztosítási állomány	4 853.	millió frankon felül.
Összes vagyon	1.314. 9/10	" " "
Bevételek 1897-ben	280. 6/10	" " "
Nyeremény tartalék (teljesen tehermentes)	183. 9/10	" " "

Díjtáblázatokkal és bővebb felvilágosításokkal készségesen szolgál a **főügynökség S.-A.-Ujhelyen:**

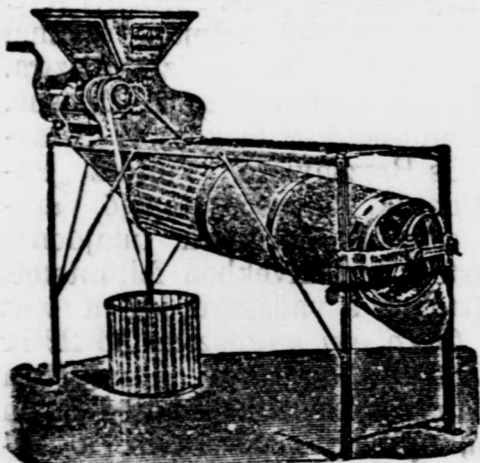
Klein Arthur és Klár Andor
főügynökök.

Milleniumi kiállítás 1896. Nagy milleniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és bükkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel és trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.

➔ **Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.** ➔

S.-A.-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén” gyorssajtóján.

SZIVATTYÚKAT TŰZFECSKENDŐKET

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános czélokra kéz-, járgány és erőhajtásra.

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

➔ **harangokat és harangállványokat** ➔

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

Budapesti szivattyú- és gépgyár
részvénytársaság (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)
Budapest, VI., Külső váci-ut 45.

➔ **Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.** ➔

Hirdetmény.

A sárospataki ev. ref. főiskola tulajdonát képező Mudrány András-féle, 1889-ik évi és régebbi asszú borok, 1898. augusztus 14-én délután 2 órakor a szegi pusztán levő Mudrány-féle pinczében (Vasuti állomás: Szegimalom) nyilvános árverésen eladatnak. Bánatpénz 800 frt.

Nagy Gusztáv,
főisk. gazdasági vál. elnök.

Akar ön jó cognacot inni?

Kérjen mindig csak

TOKAJI COGNACOT

TOKAJ VAROS CZIMERÉVEL

(kigyós kereszt a hármás hegyen,)

mert különben értéktelen hamisítványt kap.

Valódi Tokaji Cognac kapható:

minden nagyobb fűszer- és csemege-kereskedésben és gyógyszerárban.

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁR
TOKAJ.

Főraktár: Nagy Ferencz, fűszer-, festék- és rövid-áru kereskedése S.-A.-Ujhely Rákóczi-utca.

Kérje

The Continental
a Bodega Company.

világhírű spanyol és portugál borait

Sherry

Portbor

Malaga

Madeira

Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb fűszer és csemege kereskedésekben, valamint poharanként az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók:

csakis:

Budapest

IV Kossuth-Lajos és Ujvilág utca sarkán, a Gentry-Casinoval szemben.